

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 451

НЕСПОКОЈ И НЕМИР

Најлепша остварења са XXI конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2022

ПРЕДГОВОР

Међу причама пристиглим на XXI конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма“, Дејана Јовановић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

I награда: „Неспокој и немир“ Зорана Тодора

II награда: „А пре...“ Ивана Правдића

III награда: „Хаљина“ Снежане Алексић

ТРЕЋА КЛАСА

Био сам трећи разред када сам са родитељима ишао у госте код тетке. Возили смо се возом.

Волео сам путовања. Воз је био крцат. Људи су пролазили, гурали се, сударали се. Били су некако лоше одевени. Осећао се зној. Још док смо чекали воз на перону, пала је киша и сви смо покисли, па је сада још и испаравало. Све ми је изгледало јадно и тужно. Мама је „уловила“ мој поглед и само тихо прошапутала „трећа класа“ смешећи ми се.

„Зашто не путујемо првом класом?“ упитао сам оца. „Звездан увек путује првом класом, каже да је дивно.“

Тата ме је помиловао по глави. „Који је разред Звездан?“ упитао је, мада сам знао да тачно и он зна који.

„Први“ рекох.

„Он је први разред, па се вози првом класом, а ти трећи, па трећом. То ти је то“ заврши отац.

„Добро“ рекао сам помирљиво, мада сам знао да то није разлог. Осетио сам тугу у очевом гласу.

ХАЉИНА

Испод хрпе неопегланих и неодложених ствари, још од кречења и сређивања новог ормара, вирио је крај црног материјала са белим тачкицама. Извукох. Мамина хаљина.

Обукох је онако неопеглану. И ево ме у њој читаво јутро у друштву са мајком, које нема већ седам година.

ОКАМОВА ОШТРИЦА

Ноге пресечене Сунцем. У књизи пожутели лист који је некада пао са дрвета. Напољу је топло. Наређују уживање. Убедише незадовољне. Срећни чекају смрт које се плаше. Власт над њима имају лукави. Одевени у безобзирност шепуре се као паун. Са леве стране књижевници, испред девојка загледана у телефон. У башти неки људи. Кренућу. На излазу сам се мимоишао са човеком који је низ степенице силазио четвороношке. Отишао сам у други кафић. Отишао сам у парк. Не знам више где да идем. Мали број речи повуче тас ваге надоле, лако се супротстављајући громовитим наслагама изговореног на страни која се сада могла видети из жабље перспективе. Надјачани гледаше победнике са висине. Има таквих шума где незнање пориче постојање других. Избочина на поплочаном тротоару ме обори на нос. Крв потече и ја видех духове. Постојао сам пре свих песама.

МРАВ И ЈА

Умро сам у понедељак.

Сутрадан, када се пробудих, беше недеља.

Погледао сам ка небу, у нади, али горе не беше ничега, једнолично сивило над бојама. Скувах кафу, али беше хладна, запалих цигарету, а дим се спуштао ка земљи. Плафон је остао нетакнут. Зазвонио је телефон, јавих се, али није било гласа, само шум. На улици никога – празнина. Човеку, што сам, огромна и несхватљива празнина.

Ћутао сам.

Поче да се смркава, светла се нису палила. Једини звук – сат што откуцава.

Палио сам цигарету за цигаретом, пламен се трошио, а пепељара пунила. За једног, једва видног, мрава на столу непремостива планина пепела и смрада.

Мрав и ја. Откуца поноћ. Кроз улицу прође живот.

Пуцах себи у главу.

Био је понедељак.

Сутрадан, када се пробудих, беше недеља...

Презнојавање дланова, нервоза.

Осјетљива чула, паника.

Убрзани ударци срца о унутрашњу страну трупа, страх.

А у глави хиљаду мисли, све се преплићу једна о другу, али нити једна да дадне конкретно значење, све је некако мутно. Од свега и вид постаје мутан.

Уједначавам дисање и лучење адреналина опада.

Сузе крећу низ лице: „Инспекторе, пробудили су ме врисци... док сам дошла до њене собе, није је било, отели су моје дијете!“

На лицу мокром од суза измигољио се осмијех. Е, ово је звучало много увјерљивије.

Окренула сам број полиције.

КОРПУС ДЕЛИКТИ

Времешни младенац се засладио нафилованом младом, па за најсветији празник сабрао петсто душа.

Певају сви од кума до конобара, а млада је аргумент тврдње о томе да ципеле човеку могу променити живот јер њене, венчане, подмазане свежњем девиза, њој јесу.

Сада још само да искуствено докаже да су дијаманти вечни, мужеви пролазни, а времешни младенац – први у класи.

ЗАЧАРАВАЊЕ, СРЕЋА

Пешачки прелаз у Цара Николаја. Неколико врачарских ђака, лепо одевених, у фирмираним патикама, са скупим школским ранчевима на леђима – чекају да се упали зелено светло.

С друге стране улице — троје чубурских Циганчића, од пет до девет година, оскудно одевених за прохладно време, раздрљених око врата: један буцко – коловођа „екипе“, други – сићушни дечачић са штапом у руци и, са њим, још мања девојчица, сва мусава.

И одједном ово троје, по већ увежбаном сценарију, почну да певају, довикујући малим Врачарцима преко пута улице: „Ви сте Цигани, ви сте најгори! Ми нисмо Цигани, ми смо најбољи!“ Отпевали су своју песмицу више пута, цркавајући притом од смеха, а када се упалило зелено, не смевши да крену у сусрет својим „супарницима“ (ових је било више), отрчали су низ улицу, показујући им средњи прст, плазећи им се, ликујући и цичећи од радости.

„Има ли веће среће на овом свету од ове њихове“ – помислих, гледајући за њима. „Зачаравати судбину дечијом обрнутом бајалицом. Ругати се страшности живота у лице? Бити, макар на мимолетни тренутак, неко други и бити истински срећан? Смејући се, трчати низ улицу?“

Не знам што ми тад врцну суза у оку, оном десном, на које слабо и видим. Ваљда зато што је управо таква срећа сваког смртника на овој земљи – кратко-вида, крхка, краткотрајна.

Русомир Арсић

НАЖАЛОСТ

Знам да си тамо где те нема.

На другим местима те никада није било, што је неистина и других истина нема. Ја ћу покушати све да те не нађем, мада је то немогуће, јер те видим како навлачиш мрак на преостале таме. Али нећу одустати, јер ми се чини да је ово истина коју ћу избећи, НАЖАЛОСТ.

НЕКО ДРУГИ

Увек је иста прича. Људи оговарају! Наравно, то им је посао! Да гледају са стране и праве се да вас не познају!

Шапућу кад пролазите! Гледају вас испод ока. Причају нешто, онако, без везе! Ви се само смешите, па одмахнете руком, у знаку поздрава!

Не знају, да сте постали – неко Други!

Милојка Бандука Јововић

РАСТИ ПОД ЗВИЈЕЗДАМА

Мајка зањихала поголем стомак. Пренијела преко границе.

Неће да роди Ратка. Ти си њен Слободан, Звјездан, Вук. Символ сваког добра. Рођен у пећини.

Пјевала ти о Малом Радојици. Причала о Дјетету Грујици, о ђедовим стазама слободарским, о својима који су били грудобран и кад се турчило, и унијатило, партијашило и џепови пунили „кад су многи заћуранили, надигли репове и запишали своје стопе...“ остали да смрде до дан данас.

Ето... зато смо овдје нас двоје, сине. У хајдучком гнијезду гдје нема питких обећања. Зато те грлим под граном, љубав простирем у овом најсвјетлијем дану, да ми растеш из горског крила, да те покрије Божији благослов... расти, нек те звјезде срмом засипају, ово је наша дједовина. У њој се не замеће туђом главом.

МОЈА ПРИЧА

Стајала је и дуго се огледала... остарила је. Некад је била лепотица. Асфалт се топио под њеним ногама. Још једном је наместила прамен косе и кренула. Ситним корацима, али је свуда стизала. Он је чекао на вратима, пољубио је. Овлаш у усне. Прошла ју је тиха језа. Причали су. Дуго. Овлаш пољубац и збогом за седам дана. Били су другари са бенефицијама. Она је хтела више... он ју је смиривао. Да ли је то љубав данашњице... и треба ли тражити боље... погледајте парове у пролазу... видећете празнину... као да је љубав нестала у младости...

ПРОВИНЦИЈАЛКА

Враћам се с посла. Излазим из аутобуса. На станици прилази ми уплакана жена, показује ми расечену ташну и ридајући моли да јој позајмим петсто динара, да купи карту за воз да се врати кући, својој деци. Ижцепарили су је у аутобусу, расекли јој ташну и узели новчаник са документима. Каже, послаће ми новац чим се врати кући, те да јој дам своју адресу. Сажалим се и дам јој новац. Кажем да не треба да ми врати, међутим она инсистира, малтене се вређа, говорећи да она не проси и ја јој дајем своју адресу. Захваљује ми се и одлазимо. Сутрадан... у исто време враћам се с посла, силазим на истој станици. Видим ту исту жену, поново ми прилази. Помишљам... вероватно ће ми вратити новац, јадница... изложила се трошку... допутовала у Београд, а могла је да пошаље поштом. Међутим, она... плаче... показује исту ону расечену торбу и јеца причајући ми ону исту причу. Ја се смејем...

ЦРВ СУМЊЕ

Црв сумње чучи у мојој глави. Дебља се мојим страховима, предрасудама и нестрпљењем. Посебна посланица су му слутња и мрзовоља. Као и сваки црв настао је труљењем неких добрих нада и веровања да је живот леп и лак. Било је то давно, толико да сам и заборавила како је живети без њега. Његово ваљкасто тело без удова лако се пробија кроз моје тајне мисли и увек је ту и пре него што помислим.

Навикла сам на његово присуство, остало је једино да пазим да га довољно храним како не би и мене саму појео. Зато морам много да једем и мислим како му то не би лако пошло за руком.

Зато је мој црв сумње све дебљи, баш као и ја.

НА УЛИЦИ

Уметникова визија уморних птица шареног перја, које леже на подлози збијене једна уз другу, остала му је недокучива. Слика је завршила на одлагалишту старих ствари, чему је допринела тамна боја дрвеног рама у резбарији. Неисклесана брдашца по раму задржала су светлију боју услед тањих наслага слегнуте прашине. Потамнела удубљења у дрвету чувала су слојеве прашине, пропуштајући је кроз пукотине расушеног дрвета на угаоним линијама широког рама. Шеф је старе слике заменио репродукцијама у златним рамовима са реалистичним приказом шуме и планинског водопада. Довео је нову секретарицу. Плашио се свега старог што је пророчки наговештавало да неће уживати у благодетима старости.

Снопови провидног папира, искуцани модро плавом тинтом, по маргинама чувају лепим рукописом дописиване кратке забелешке, које су као путокази чекале будуће хроничаре, а дочекаше куплермајстора и завршише у кесама на дну контејнера.

Сви ћуташе, ко заштићену врсту шефа држаше и ловостај на њега ставише.

Једино се бесан пас није уплашио шефа и запењено крену ка њему.

САМО ПАУЧИНА

На кућном прагу и старом кандилу само паучина и сећања уплетена у поцепаној мрежи старог црног паука. Одзвања злокобна тишина уткана у темељима породичног огњишта и родне нам груде. Црвоточина полако нагриза стари, ислужени ђерам, који се од туге и бола накривио на једну страну, чекајући да га нека топла, добронамерна рука дотакне, удахне и врати давно угашени живот. Да га пробуде из сна цвркути младих гугутки које се нежно, крилима на ђерму грле у свитању новог дана, док време неумитно тече...

Ана Билић

СТРАШНА ПРИЧА ИЛИ ПРИЧА КОЈА СЕ БОЈИ

Била једном једна страшна прича. Била је толико страшна да се бојала сама себе.

У тој страшној причи било је све што је потребно да једна прича буде страшна.

Тако сам вам хтјела сада испричати страшну причу, али она је толико страшна да су се слова препала и скрила се с папира, а глас ми је утихнуо од страха...

ШТА ДА СЕ БУДЕ КАД СЕ ПОРАСТЕ

– Ти, шта ћеш бити кад порастеш? – пита новинарка највећег немирка у најпопуларнијем дечјем вртићу у Делчеву и околини.

– Италијан!

– Како то Италијан?

– Тако! Отићи ћу у Италију. Тамо ћу радити као дрвар, зарадићу паре, купићу половни ауто, и доћи ћу у Делчево, да ме сви виде како сам сâм самцат купио своја кола.

– А после, шта ћеш после да радиш?

– После ћу да се вратим у Италију и опет ћу да радим као дрвар, дуго времена, мнооогоо ћу радити, мнооогоо ћу пара зарадити и купићу нови и велики ауто. Доћи ћу у Делчево да ме сви виде како сам сада купио, (опет), сâм самцат, – овог пута, нови и веееликиии ауто.

– А, после, шта ћеш после тога да радиш?

– Зна се: опет ћу да се вратим у Италију!

– И мнооогоо ћеш радити, мнооогоо ћеш пара зарадити, купићеш нови, и још већи ауто.

– Не, не! – скочио је са свог стола мали немирко. Тада ћу бити много стар и више нећу имати разлога да долазим у Делчево и остаћу у Италију! – нагло заврши свој интервју уображени мали делчевски немирко, подиже високо главу, и тријумфално седе за свој сто.

ЖИВ МИРИС

Покушавам већ неко време да дохватим књигу са последње полице. На прстима поскакујем и додирујем књигу јагодицама. После више покушаја књига са полице паде пред моја стопала.

Имала је бордо корице са дискретним знаком, грбом, некаквим обележјем. Свакако изгледала је посебно и отмено.

Отворио сам је. На 21. страни на маргинама је писало – „зима ће“, познатим рукописом. Сетио сам се девојке која је нестала у планини пре десетак година. Не сећам се кад је била у мом стану. У мислима ми је још жива и жив је мирис ружа на мразу.

ШТА СТЕ НАЈВРЕДНИЈЕ УРАДИЛИ ЗА СЕБЕ

После заокруженог животног пута, сусрет са бившом ученицом коју није видела годинама, затекао ју је као летњи пљусак насред поља – без заклона. И како то иначе бива – друштвене улоге које се играју у одређеном раздобљу – изненада или по већ познатом сценарију – кад-тад припадну неком другом. Примо-предаја улога, ма колико свесност влада тренуцима промена, ипак изненади. И она, већ одавно изашла из улоге испитивача, кад је угледала Сару, спонтано се приближила њеним животним опредељењима. Разговор срдачан, раван другарском, вршњачком. Обо-страно им је уједначавање, без надређености, пријало. Главне теме су додирнуте, а онда је је настао обрт. Сара је одједном, вербалним троскоком, ускочила у професорску улогу за коју се и сама образовала. Поставила јој је најтеже питање на које још тражи одговор: – Шта сте то у животу највредније урадили за себе. Тишину су дуго ослушкивале. Могла је да наброји шта је за друге учинила, али за себе није била у стању. А да ли ће доћи до правог одговора, још увек не зна. Професор, а незналица о ономе што је већ искусила, доживела. Парадокс. Друге је оцењивала, а себе не може. То најближе јој је недокучиво. Самој себи је постала загонетка. Андрић је увек у праву: *Најдуже се ћути о ономе што нас се највише тиче. А ви, шта сте ви...?*

НЕК ИДЕ ЖИВОТ

Написала сам библијску Причу над причама. Сместила је у Писмо над писмима, залепила Марку над маркама и послала на конкурс за кратку приче редакцији једног нашег часописа. Каква је то срећа када све вокале и вулкане, сва срца и октаве, све хиперболе и канцоне сажмете у једну крхку, интимну повест!

Ех... месец дана касније, читам објављене приче. Своју сам једва препознала. Окрњена, штура, скраћена је и банална! Остале су заједничке именице, понеки придев, глаголи радње, речце и узвици! Све што је имало смисла и лепоту, уклоњено је. Као од мајке рођена, покривена смоквиним листом, нага прича стајала је преда мном.

То тако не може!!! Била сам врло, врло бесна! Ко су ти новинари, који кроје судбину писане речи?!

Већ сутрадан била сам испред зграде Академије истине. Врата тешка, шкрипава. Лифт не ради, наравно. Врата редакције провидна и замућена. Од пода до плафона наслагане новине, а столови се не виде од старих компјутера, прљавих пиксли и остатака хране из пекаре. Кроз густ дим никотина разазнајем, углавном, женске ликове. Бојажљиво покуцах на врата. Чуло се једно Ништа и нагло ми отворило врата.

– 'бар дан! Ја сам... Знате, дошла сам због своје приче, јер наслов је скроз промењен... – замуцкујем.

У том тренутку обрати ми се Нико ћутке и оштро ме погледа.

– Пишем о љубави... знате... никад лепша прича... посветила сам је господину С....

Једно Ништа показа ми оштро зубе, као да ће да режи, а Нико ме погледа као мртву ваш. Већ ми је било лоше. Мук! Тајац!

– Прича о љубави обично утњави! – Неко ми одбруси из редакције. Личио је на Орсона Велса из млађих дана.

Добро је. Неко ми се, ипак, обраћа. Можда ће разумети моју немоћ и бес?

– Ко сте ви да нама креирате наслове и тражите оригиналну верзију? Сатима седимо и записујемо оно што нам један човек диктира у перо. Мењамо свакодневно мапу света. Изјаве политичара... Ми судимо и пре судија како нам наложе. Стижемо и пре хитне на лице места. Мењамо партије, картице и сличице, стране света ако треба... али пустите сад љубав...

Орсон Велс се баш распричао. Покуњена, излазим из редакције и право на Перу Бумеранга, сјајног сатиричара.

Иво, пусти сад новинаре и осталу веселу менаџерију! Хајде да залијемо једном дуплом (кафом)! Нек иде живот!

Вала, нек иде!

ПЕНЗИЈА

Осврнуо се последњи пут ка канцеларији пре него што је отишао.

Није припремио говор. Није било радозналих слушалаца којима би беседио о подвизима чија се слава није раширила на више од пет очевидаца.

Поглед му се спотицао о низове облачних бедема на натмуреном небу. Ковитлац прашине помамно се кретао ка грубом металном симсу.

Пробијао се кроз увредљиву тишину ходника, будући је железним ударцима ђона.

„Свет је камена гробница украшена ситним заблудама и будаластим сновима, а живот тек дрхтај који прераста у удар“, закључио је не знајући да је то неко помислио пре њега.

Мирно је ушао у стан, одложио торбу и сео. Један кревет, једна фотеља и једна књига у једнособном стану чинили су коначан збир његове усамљености.

Забринуто је ослушкивао гласове са улице, вребао сваки залутали шум који би му окрзнуо уво. Чуо је шапат од ког је завеса поигравала.

Будућност никако да дође.

СТВАРНОСТ

Џона су пробудили звиждуци оштри као бритва. Не знајући зашто, додирнуо је своју грудну кост и лавина слика и осећања из сна јурнула је кроз његово тело.

Био је на врху високе зграде док му је група наоружаних људи ишла у сукоб. Пошто је био врсни стрелац, непријатељи су почели редом да падају. Али један смртно рањени је умакао. Попео се уз мердевине зграде, држећи пиштољ у рукама. Џон се надао да је тај пиштољ празан, али бол у грудима уверио га је у супротно. Ипак, остао је жив! Опицао је место где је погођен, и схватио да се метак задржао у његовој грудној кости. Тада се тргао из сна.

Када је на послу читао вести, наслов једне му је привукао пажњу. „Оружани сукоб завршен крвопролићем – Само један преживели!“ Прочитавши је, осетио је наглу, добро познату бол. Погледао је своју кошуљу и видео како се смрт црвени. Птице су запева-ле, али овог пута га нису пробудиле.

Марина Бркић

Много је зидова, а ниједног моста.

У СМРТНОМ ЗАГРЉАЈУ

Два лоса ухваћена у смртном загрљају, залеђена у леду аљаске дивљине. Да ли су инстинктивном борбом за женку заслужили да буду топло описани у једном литерарном приказу?

У смртном загрљају и у борби за женку остали су заједно. Њихова женка одавно је отишла тражити друге мужјаке, јаке и младе да на најбољи начин добије здрав и јак подмладак.

Борба два лоса, заробљена и затечена, остаће као поука младим нараштајима да преиспитају своје поступке и да препусте мозгу да реагује, а да срце и инстинкт сачекају.

ФАНТОМСКИ МОСТ

Ређе је возио тим путем, али му је био познат. Алекса је позвао брата да му покаже реку што тече поред варошице на југу, коју је повремено посећивао. То је родно место његове супруге. Када су се враћали, затекла их је ноћ, знали су да ће тако бити. Док су излазили из једног насељеног места, Алекса је зауставио кола због призора који је видео – мост са луковима.

„Зашто си стао?“, питао је брат.

„Видим нешто што не би требало да је ту. Шта видиш ти?“

„Опет једна од твојих неумесних шала. Видим мост са металним луковима, ено и закивака који држе металну конструкцију“.

Алекса је покренуо кола и возио лагано ка мосту. Призор се мењао, лукови су се издуживали и као да су пропадали у земљу. Нема моста. Када су изашли из кола, видели су како светиљке и последње зграде насеља чине сенку, која ствара илузију моста.

Они закивци на фантомском мосту били су закивци у глави; мозак је преварио очи.

Разговарали су о томе, како није било штете због виђених закивака, али да може бити опасно ако се јаве у главама оних који одлучују о животима других људи.

БРЕЖУЉАК

Брежуљак је имао своје мане, као сваки неуклопљени сањар, своја јутра и клизава стопала после кишне ноћи. Волео је месец и облаке. И кишу. Сунце је било у његовим грудима. Био је то један прави брежуљак. Тај брежуљак је волео и блато и децу и снег, сликао је по њиховим рукама и одећи разне измишљене приказе. Није био у складу са околином, али то није сметало оном чему се радовао и у чему је уживао, да узврати љубав овом сањару. Није подносио охолост, људе који су по сваку цену желели бити у праву, ни подаштавање, погледе са висине без физичких предиспозиција. Некад је чуо упозорења, без зле намере, да се не иде низ његове падине, која су грубо и бесно прекидана криком самоуверености, ви ћете ми рећи шта да радим. Крик је био неиздржив, бахат. Почетни кораци су увек горопадни, као разговори који почињу омаловажавањем, вређањем, до првог проклизавања и јављања несигурности, пада и котрљања без грациозности до самог дна... без самоуверености... До дна! Такви људи падају, као смисао у њиховим разговорима.

На крају су увек лажни осмеси присутни, после дизања из блата, сви су тако хтели, није реч о паду, није то ништа необично, мало проклизавање и... постепено јављање беса, јер им нико не верује... Брежуљак је то знао.

Ришард Василевски

Сакупљамо ствари. Много више него што је потребно. Ту су гомиле и високе конструкције иза којих се не види ко смо ми стварно.

Са пољског превела : Олга Далић-Кровицка

ДВА ГУШЧИЋА

Ишао сам иза два гушчића хипнотисан њиховом
раздраганом игром. Нису то младунци неке гуске, не-
го два права гушчића, који у ритму би бапа скакућу
испод свилене хаљине боје лила ту пред мојим косом.

Застала је и прекинула чаролију јутарње шетње
покрај Дрине. Прошао сам поред ње и наставио шет-
њу са дилемом да ли и она прати мој ход као што сам
ја пратио њен.

ОРАЛНА ХИГИЈЕНА

– Госпођо, убили сте човека и кажете да немате шта да додате?! Постоји ли било шта што Вас може довести у ситуацију да будете мање кажњени?

– Том сам човеку дала све. У свим његовим биткама била сам прва, често и једина, у првом борбеном реду. Заузврат ништа нисам тражила, осим поштовања. Замолила сам га да ако икада пожели другу, или, још пре, схвати да му нисам довољна, или довољно добра, или занимљива, отворено означи крај. Чак и без речи да оде, прихватићу. А он је у нашу постељу довео другу жену. Знао је да бих за истину и част и живот дала. Ја сада знам да бих га и узела.

– Како то мислите?

– Тако како сам рекла. Дошао је те ноћи са службеног пута, сео на наш кревет и пољубио ме... Са мирисом вагиналног секрета око усана...

– Значи, злочин из страсти.

– Не, господине судијо. Злочин из части!

КАФА

Јутро, тек свањава, још нису угашене уличне светиљке. Протежем се. Не спава ми се више, а рано је за устајање. Ипак устајем и по навици кувам кафу. Скувала сам две. Једна је намењена теби.

Нема ко да ми каже: Пријатно!

Још увек си сваког дана моја прва и последња мисао.

АНТИГОНА

Антигона се већ шест година забавља са својом девојком Теби, од којих је последње три Теби покушавала да са својом најновијом партијском књижицом добије макар и на одређено време посао библиотекара за који се школовала. Антигона је лекар, педијатар, ради на Дечијој државној клиници и додатно на једној приватној клиници која се налази недалеко од стана њене мајке, која од кад се она одселила са Теби у изнајмљен стан, живи сама. Њени пријатељи, Хомер и Тицијан, још пре пет година су напустили место њиховог срећног детињства, данас суморне реалности, и отиснули се путем неизвесне будућности. Антигона је често размишљала о њима, чак помишљала да пође њиховим стазама, али доброта коју је носила у себи и одговорност од које није могла да побегне сталну су је задржавали ту, у лепоти њене прошлости, прабини њене садашњости и, уз сав оптимизам, блату њене будућности... Није могла да напусти децу коју је лечила, Теби која је свој посао могла наћи само у сновима, нити мајку која је из дана у дан била све мање покретна и која је све више зависила од ње. Антигона је проклињала своју доброту, знала је да када би била само мало лошија особа, сада би могла уживати негде на неким пешчаним плажама и видети неку другу лепоту живота за коју се надала да су је њени пријатељи већ пронашли.

Антигона је знала да је њено проклетство (доброта) неће напустити ма где побегла... Једина нада за њу била је да побегне од себе саме и често је то помишљала да уради... Али кад год би помислила да то учини, знала је да је убрзо нико од људи којима је свесрдно помагала не би памтили по добру.

Антигона се још увек бори... њена доброта је и даље тера ка љубави према другима и мржњи према себи самој.

Катарина Вићентијевић

ЉУБАВ

Постоји та једна тачка у твојој левој зеници. Нико је не види, осим мене. Чак ни ти. Толико је мојевидећа, да си сигуран да измишљам, када је помињем.

Постоји та једна тамна, углањ-тачка котрљајућа. Када погоди моје око, било које, трнци прођу целим бићем, толико летећи, паперјасто, голицајући, да се морам насмешити, одљутити, заувек остати.

Твоја вољена бити.

Само то ти не признајем. Довољно је што знаш да постоји. Та тачка.

ПРОФЕСОР

Стално негде сви журимо. Тако и ја тога дана, журим „негде“. Док журно улицом ходам, поглед ми лута и одједном се нагло зауставља на лику пријатеља. Стоји поред једне бандере и гледа у читуљу. Прилазим и питам зашто то ради, ја никад не гледам читуље. Он ми каже: то ми је као фејзбук, кад прочитам, сазнам много тога. Ево, погледај шта овде пише – професор тај и тај, даље све стоји како и доличи таквој прилици, а у потпису – према жељи покојника – нема ожалашћених. Пријатељ још додаје да је поред професорског занимања, тај и тај, био директор. Каже „сјајан човек“ – познавао га је.

Значи, ауторитет остаје ауторитет и после...

А и лекција не мањка у овој причи, професор једном – увек професор.

ЗОРТ САЛАТА

Оно што носим као врло посебно искуство младалачког живота, и чувам на исто тако посебан начин, искуство је прављења једне врсте хране, чобанске летње салате, зване и зорт, која је саставни део тог периода живота многих.

Рецепт за ову врсте салате подразумева следеће: најпре, нож федремес, специјално прављен тиме и купован за чобане на великогоспојинском или пантелејском вашару. Федремес је био обавезан реквизит сваког чобанина, настао из резона – „ноче увек имај јер не знаш за шта све може у пољу да ти затреба, а извесно ће ти затребати“. Мада је суштинска сврха „ночета“ била обрада прута за непослушну стоку, не треба заборавити да је ту било и сечење сланине и сваког другог од куће понетог меса, али и, рецимо, у туђој башти узетог, да не кажем баш украденог краставца, парадајза, лука, купуса. Затим, за ову салату је неопходна и со, у кесици или једноставно замотана у новинску хартију, без које је било незамисливо организовање ужине поред стада, у паузи између преподневног и послеподневног напасања стоке. Зашто зорт салата, питаће се сад неко. Па ове салате и нема без зорта, тј. страха од власника баште из које се узимају, да не кажем краду, њени саставни делови. Ако овог нема, то и није чобанска зорт салата него сасвим

нека друга која нама у тој фази живота није била занимљива нити вредна памћења.

Салата се припрема на прост чобански начин. Најпре се приступа главици купуса са које се скида спољњи, највећи лист. У широко отворени лист купуса, ставља се ситно насечен празилук, који се затим, пошто се посоли, изгњечи, а кад се то уради, насече се парадајз. Зејтин се у овој салати не подразумева. Као што се не подразумева да овакву салату са листа купуса једеш виљушком. Дакле, прстима. Али, подразумева се да док једеш, гледаш на све стране да не угледаш власника баште, а ако га угледаш, што пре нестанеш са лица места, тј. места спремања и једења салате. Ако имаш ту несрећу да будеш ухваћен, унапред знаш шта ти следи – казна на лицу места непредвидиве врсте или тужба родитељима.

ТОРБА

Данас сам оставила велику торбу и изашла ослобођена на сунчан дан.

Велике торбе за мене увијек су биле осигурање, терет којем сам се радовала јер сам тако знала да могу да завршим далеко и понесем са собом све неопходно, макар на том путу никад не завукла руку унутра – увијек је било лакше знати да то могу, и да ћу када вријеме за то дође из ње, као из шешира, извући правог зеца.

У дјетињству нијесам разумјела потребу за великим торбама. Сви ти новчаници, марамнице за дај и не дај Боже, нотеси, оловке, траке, ханзапласти, кључеви, телефони, каблови – све ми је личило на непотребни циркус који одрасли воле да праве за немуште посматраче које ће нервирати све то звецкање, шушкање и заузимање простора.

Данас сам поново схватила да све то јесте циркус, ставила руке у џепове и отишла непланирано и неочекивано далеко од научене потребе за теретом, лишена жеље да будем дио циркуса.

ТРИ У ЈЕДАН

Зашто си још увек нерасположена? Операција је успешно обављена, добро си све у свему, релативно...

Да, још увек сам и љута и тужна, истовремено. А зашто? Па, ево зашто. После буђења из анестезије хирург ми каже да је операција успела, али, ето, избили су ми предње зубе приликом интубирања, или како се то већ зове, и то је то. И, таман сам дошла себи после овог обавештења, кад крену повраћање. Гејзири пљусте по мени, потпуно сам мокра и горе и доле, осећам се беспомоћно и јадно, понижено. Нисам далеко од тог осећања ни сада.

А колико си платила ту операцију?

Само партиципацију, петсто динара.

Петсто динара само? Па онда не треба да будеш ни љута ни тужна. За тако ситну лову извадили су ти жуч, извадили ти зубе и још си добила детокс организма. Бако, па ти си за сићу добила три у један.

Смејем се. Исцуриле и љутња и туга, а светлост грунула са свих страна. Плива радосно, обасјава сваки кутак у соби, сваки кутак у мени. Хватам радост која ми се нуди.

ДА СМО МЛАЂИ БИЛА БИ ЉУБАВ

Дан се лагано гасио кад је отворила очи. Била је нага. У кревету премалом за двоје поред ње лежао је Душан и повремено хркао. Устала је пазећи да га не пробуди. Покупила је хаљину и веш и лаганим коракком одшетала до купатила. Погледала је свој лик у огледалу. Насмејала се. Док се туширала, осећала је Душанове помало суве дланове свуда по себи. Био јој је веома пријатан тај додир. Рукама је оцртавао контуре њеног тела и није му сметало што није глатко, чврсто и младо. Када би јој у младости неко рекао да је све прштало око њега у току секса, сматрала је ту особу простом. За оно што је доживела са Душаном није имала другу реч до прасак. Био је то прасак после кога је следио осећај милине. Образи су јој се зажарили и као да су на трен, само на трен искочили из простора и времена и били млади.

Загладила је косу и изашла из собе срећна што године нису исисале сав живот из ње.

Драгана Гавриловић Сепе

РАЗНЕ СТВАРИ

Људима се дешавају разне ствари, лепе и ружне. Али, најгоре је кад човек не зна шта даље. Препуштене саме себи, ствари се углавном погоршавају.

Ненад Глишић

ХОД

У новчанику је остало таман за првог просјака. Кораци су ми ваздушаста. Зато кроз празну улицу у празно време ходам.

Видим се у излогу сваки пут. Са неке стране или у сусрет.

ВЕЧЕРА

Њихова обично раздрагана лица попримила су изглед киселе поспаности, лупкали су кашикама по тањиру са супом, прстићима су бушили пире од спанаћа, или би наслонили главицу на обе руке и фрктали снужено.

На вратима је био неко покушавајући да уђе, чуло се звецкање кључева, онда изненадни прасак који подсећа на пад свих кључева на под, потом поновно звекетање, коначно је ушао у браву, па изашао, па опет, тако неколико пута док коначно није успела да отвори врата, баба, која је жмиркајући полако и несигурно ушла у кућу. Покрети су јој били неартикулисани, тетурала се, лице уморно, а очи, полузатворене и црвене.

Почео је да се осећа мирис алкохола.

Милана Делић

ДВАДЕСЕТИДЕ- ВЕТИОСМИДВЕХИЉАДЕЧЕТРНАЕСТЕ

Мисли лете ка једној особи. А она је немогућа, далеко, несигурна. Тежња. Жеља за љубављу, за причом која нема краја. Сан од таласа који носе у далеке крајеве, тебе и мене. Иако, нема нас. Нема нас више. А да ли нас је било? Је л' то био само тренутак који је морао проћи или је могла бити вечност? А вечност је патња. Љубав је оно што ми се мота већ месецима, мота се и стеже. Узима ти душу, јер срца нема. Ствараш мисли од људи које не знаш, градиш куле чији крај не видиш, па се пењеш док не изгубиш страст и онда останеш ту где јеси, окружен крововима неких других кућа. И тако те гуши тај дим који излази из туђих оцака, док гледаш у даљину и тражиш изгубљени врх те куле.

ВЕНЧАНИЦА

Калуђерица је за олтаром гледала младу девојку која је горко плакала. Размишљала је да јој приђе и упита за разлог тако болног плача гледајући море суза које се сливају низ лепо девојачко лице. Уздржавала се питања мислећи да је то врло лично и да се ње не тиче.

Када је чула да се девојка полугласно обраћа Господу питањем шта је у животу згрешила, пришла јој је.

„Шта те толико мучи?“

Девојка је са чуђењем погледала старицу.

„Ускоро се удајем. Сиротица сам која нема ни венчаницу.“

„Пођи са мном.“

Још увек у чуду, девојка је ишла за калуђерицом до њене келије где је она из ковчега пажљиво извадила упакован пакет. Отворила га је и из њега извадила прелепу белу венчаницу.

„Дивна је!“ Усхићено је рекла девојка.

„Узми је ако желиш. Ја је никада нисам обукла.“

РАЗГОВОР СА ШКОЉКОМ

– Заиста бих хтела да знам шта је то пријатељство – рекла је загледана у зелено-белу боју таласа.

Радовала се том путу. Знала је да ако се нешто деси, то ће ионако бити изузетно.

– Не, не мораш одговарати – нагло је добацила. – И тако знам да се пријатељство не да описати. Оно постоји у нама. Оно је наш смисао, гутљај свежег ваздуха, среће, тренутак за којим се вероватно чезне... без обзира на годишње доба. Пријатељство јест неодољива сила која нас приближава... чежња која у нама буди добро и љубав.

Скидајући слану воду са лица, као да се бојала да ће изгубити некога или нешто, шапнула је: – Хвала!

Дирнута изненада благошћу, пуна Тишине, враћала се у свој стан, носећи у длановима тајанствени мирис мора.

ГРАД ИЗНУТРА

Куд год да кренеш, увек је ту нека река, неки трг, неко небо. Градови су махом слични, никад исти, нити је град у којем си рођен и у којем живиш све време исти. Мења се, прилагођава живљењу, шири се и скупља, гута станаре, порађа нове, као каква хидра. Улицама се ваљају кораци, брује аутобуси и аутомобили. У ретким тренуцима разлегне се тишина. Тада град наликује на спаваоницу, сачињену од зграда, булева-ра, паркова украшених дрворедима и травњацима, прошараних цвећем. Наликује на гробље у којем си рођен, у којем живиш.

КОНЗЕРВА

Било је то једне, па већ сад далеке вечери. Међу прастарим зидинама неке тврђаве, на обали једне хладне ријеке, неког неважног, малог града, само сићушне тачке ове округле планете. Нема одговора ни зашто ни како, једном ријечју судбина. Он увељико гази двадесете, усамљен и уморан од трагања за њом. У мору истих жена, повремених сусрета са супротним полом, без осјећања, без очекивања и жеља. Изгубио је и самог себе, али не и наду да ће је наћи у гомили истих лица. И баш те вечери уз звуке гласне музике, на музичком фестивалу, у вреви и метежу разуздане масе, стигао је знак с неба, у виду конзерве пива, не само до његовог срца, већ право у његову поспану главу. Вријеме је стало у том тренутку. То је била она, нестварна визија у лику ђаволка, ни дијете ни жена, иако је прешла двадесету. Од тог тренутка све је ишло као на филмској траци и чинило се да су двије половине једног бића, које су се вјековима тражиле. Тако различити, а опет једна душа у два тијела. Она тако самоувјерена и дивља, увијек своја, а он повучен, миран и бар на први поглед благ. И трајало је и траје и трајаће. Много тога су ружног прошли заједно. Корак по корак, раме уз раме, с руком у руци. Пут љубави није мед и млијеко. Стварност је сурова и не постоје бајке. Али неке душе се једноставно препознају и то је записано у звијездама и бескрају самог свемира, а ми смо само мали комадић вјечности.

ВЕЧЕРЊИ ВОЗ

Ноћни воз који је кренуо из Београда за Бар, каснио је читава два сата. Човјек је по ко зна који пут погледао на свој часовник. А воза нема, па нема. Каква неодговорност, какав јавашлук ! Гунђао је себи у браду. А како то све лијепо функционише у свијету ! У Јапану су машиновође због кашњења од једног минута вршиле харакири ! Код нас и за кашњење воза од неколико сати нико не одговара.

Пролазило је вријеме, човјек је губио наду да ће воз уопште стићи. Било је хладно и почела је ромињати киша. Мркли мрак и мртва тишина наоколо . Имао је несносне болове у ногама , глави и леђима. Почела га је трести грозница, а из густе магле су му се приказивале разне сабласти и утваре. Кезиле су се из мрака стравичне наказе, вампири и авети, од којих га је хватала језа и неописива паника. Прислањао је ухо на хладну шину, не би ли чуо хук металних точкова, али узалуд.

Коначно, човјек крајње исцрпљен, љут, престрашен и разочаран, губећи сваку наду, одлучи да устане са шина и одустане од намјере за суицидом. Схватио је да у овој земљи не можеш ништа испланирати, па чак ни сопствену смрт.

Доната Думичић

БОГАТСТВО

Богати су они који су имали уз себе људе да их уче, не само како ходати него и како корачати кроз живот стазом судбине без плана путовања. Многи су, нажалост, на том путу загубили осмијех, јер се нису усудили бити своји и носе у себи терет непокушаних жеља...

ЗАБРАНА ПРИСТУПА (ЧЕКАЊЕ)

„Како можеш толико дуго да чекаш и да се међу вама не дешава ништа?“, питала ме пријатељица. Дуго? Две и по године. То уопште није дуго. То је само време, кажу психолози, које ти треба да неког ожалиш, прежалиш и кренеш даље, кад умре. Али и кад је жив, изгледа.

У почетку сам уживала само да га гледам. Радовала сам се, као дете пред излогом. Због наде да ћу можда једног дана ући и купити нешто. Али колико дуго жена може да се огледа у излогу продавнице која је прескупа за њу, а да не почне да се осећа јефтино? Колико дуго може да чека пред вратима кроз која јој је забрањен приступ? Као црнац, као Јевреј, као пас. Тако сам почела да се осећам. Врло тужно. Неадекватно. Ружно.

Прошла сам процес од неодустајања до бесмислености. Ожалила сам. Себе вероватно. И сада желим неко огледало у коме сам весела, дивна, лепа.

Да ја некоме забраним приступ, па да видим колико ће да чека.

ПРЕДРАСУДЕ

Поглед на ожиљак посред кратко ошишане главе, тетоваже по целој левој руци и фармерке које су висиле у дрoњцима око колена, био је довољан да унесе нервозу у све који су се у том тренутку возили аутобусом.

Шутнуо је свој ранац у страну и сместио се на празно седиште. Тишину коју су сви сапутници младића примили као благослов, прекинула је прегласна музика са његовог телефона – реповање чији је ритам пратио главом. Песма пуна псовки, погрдних речи и простакула појачала је напетост насталу његовим уласком.

На стајалишту, кроз врата аутобуса, покушавала је да се увуче старица вукући позамашни цегер.

Са изненађењем гледали су како младић енергично устаје са свог места, гаси музику, помаже јој око терета и са поштовањем говори: „Изволите, бако, седите овде“.

Погнуте главе и црвенило које се појавило по обрима путника одавале су мисли којима су пар тренутака раније чистили младића.

Живко Ђуза

ВРХ ЧАРШИЈЕ

Смркава се.

Град неосјетно клизи у безбрижност поспаности. Кроз воћњаке се прикрада и пирка све свјежији ноћник. Док иза одшкринутог прозора дрхтури завјеса, на самом врху чаршије стари канделабр просипа млијеко свјетлости низ вододерину низбрдице, пркосећи времену и шапуће о прошлости града.

ЋУТИ

- До сада си ћутао.
- Јесам
- Знаш ли зашто?
- Знам.
- А сада би да говориш?
- Да – потврди упитани.
- Остани и даље ћутолог.
- Зашто?
- Сада је прекасно да било шта кажеш.

НЕПОЗВАНИ ГОСТ

Само један посто становништва спада у праве психопате, слушала је помно радио у кухињи. Још увек га нису ухватили, смркавало се, а она се сетила оног бледуњавог губитника који је стално пратио кад се враћала с посла. Није знала, додуше, коме да се пожали. Кикирики за здрав мозак.

Сутрадан је поново пратио, сачекала је у парку на клупи не би ли јој пришао. Само је седео прекопута, узнемирено, нескривено је пиљио у њу. Кад је кренула према њему, побегао је. Јутрос је ставила велики кухињски нож у актен ташну. Мора да је осетио.

Набавка. Задржала се у граду. У ходнику као да је приметила нечију силуету док је журно откључавала врата. Неко је нагло гурнуо, спотакла се, осетила је груби стисак на левом рамену, али га изненадила ножем. Јаукнуо је кад га је убола снажно у стомак.

Имунитет градимо док смо здрави. Полиција јој није правила проблеме, добила је чак и награду.

Сара Замуровић

Хладно је.

Јулско сунце, кажу да је у ово доба године најопасније, да доводи до оног ултравиолетног зрачења.

Али зашто је онда хладно?

На игралишту си. Седиш на клупи. Деца срећна трчкарају унаоколо. Један дечак седи на љуљашци погну-те главе.

Да ли је и њему хладно?

На плажи си. Има много људи иако је толико хладно. Бака и дека улазе у воду држећи се под руку, девојчице се сунчају, а момци рвају у води, али онако срећни, нико није уплашен. Ено га дечак из парка. Седи сам, глава му је покривена пешкиром.

Да ли је и њему хладно?!

У колима си. Прелазиш преко моста. Мноштво купача скаче. Опет онај дечак. Стајеш, истрчаваш из кола, не дозвољаваш му да скочи. Говориш како није добро што остали то раде. Пита те: „На кога мислите? Никога не видим.“ Окрећеш се. Стварно нема никога.

Отоплило је.

Децембарски снег, кажу да је у ово доба године најопаснији, да доводи до оног Леденог доба.

Топло је.

КОРАК ДАЉЕ

осећам неки чудан елан, лагодност постојања дивљих звери или мајмунолико-човеколиких предака. што чуло спази, тело прати, као да се сами мишићи смеше неком обилатом оброку.

осећам, и осећај је дубински, али то не значи и да је мудар, ни да из мудрости потиче, што знам по томе јер не уме, још, избити на површину. комуницирати са светом.

али осећам – топлину крзна и меса, као суживот са свим што живи, са кичмом и без кичме, под земљом и над земљом, што се крије од сунца и што ка сунцу стреми целим својим животом, колико његова дужина и снага допушта.

са свим што је под јармом.

то је мисао меса, материја која мисли, можда један ступањ даље од оне која је свесна себе. то је мисао меса у лагодности, покрај огњишта, мисао која наступа постепено након обзнане свету животождеру сопственог постојања.

Бранка Зенг

СЛИКЕ, МИРИС УСПОМЕНЕ

„Шетам“ по интернету, у другој соби укључен тв... Чујем најаву међународног фестивала у Сокобањи, „Прва хармоника Србије“. Јубиларно, шездесет година од првог... Пажњу ми привлачи песма, „Кафу ми драга испеци“ Предрага Гојковића Цунета. Пева је мени непознат млад извођач...

Слике, деда Ђура слуша мој дечији глас, отвара излизан кожни буђелар... певам, „Кафу ми драга испеци“... летње је поподне, из кухиње се шири мирис пржене кафе, баба Ленка је ставља у месингани млин и доноси деди да је самеље, чујем како на малом електричном решоу ври вода у цезви, звук звецкања порцуланских шољица на тацни, пригушује, извезени миље.

Да ми није оних седам година, били бисмо вршњаци.

СУСРЕТ СА СМРТЉУ

Опет дођоше бугарски војници у домаћинство. Вратише се да питају шта је са остатком хране, шта је са свињском главом. Добили су они доста меса, но думају да се није шта дало партизанима или четницима. Занимало их је коју још војску храни овај домаћин. Иако је говорио да је спремио месо за своју бројну породицу и да је главу оставио за своју децу, они су га бесно ударали. Тукли су га, успут смишљајући још неке разлоге. Тукли су га и зато што су сумњали да је његов брат у четницима. Тукли су га зато што су га затекли са људима из села на њиви, а требало би да је у кревету због болести. Мучки су ударали и друге људе који су били тога дана на њиви. А онда су им наредили да себи копају гробове. И поново их гурали и ударали, бајонетима, моткама, ногама, војничким цокулама. Неки су се срушили, онесвестили, пали. Војници су наставили даље своју „мисију“, тукли су их до изнемоглости, а онда их само гурнули у ископане раке. И он је пао, срушио се. Војници су убрзо отишли, бучни, љути, бахати. Претили су новим батинама, кад се врате.

Све се смирило. Прхну само нека птичица из оближњег врта.

Схватио је да је једини преживео међу мученима.

Живот се наставио.

Милијан Ј. Ивановић

СУНЦЕ

Сунце...¹

¹ Некоме је при помену ове речи топло. Неко доживљава светлост, а неко, пак, помисли на његово помрачење. Једна од асоцијација је и његово скривање иза облака. Може бити рефлексација у нечијим наочарима, на снегу, леду или у води. Или бљескање на морским таласима... Има и оних који не поимају физичке карактеристике овог небеског тела. То је име којим зовемо драгу особу... Свака асоцијација може бити прича. Оно што ти је прво бљеснуло на ум, може бити твоја прича. Прича, или песма... Дуга, кратка или хаику...

БОРБА

Отварам очи у мрклом мраку. Поред старог мадраца налази се дрвени сточић ког су изгризли мољци. На њему ћути батеријска лампа. Узимам је, лампа трепну три пута и слабим зраком обасја часовник на зиду. Четвртасти часовник, поклон мом драгом из његовог рудника, показује 5 часова и 7 минута.

Отишла сам у купатило које заудару на амонијак, славина шкрипну и бацих воду себи у лице. Дубоко увукох ваздух у плућа, а капљице воде са чела падају и стварају мелодију у рђавом одводу. Поцепаним белим пешкиром обрисах лице и упалих цигарету љутог дувана.

Док сам увлачила суви дим, помислих како драги одавно није ту. Пришла сам и отворила плакар, одакле сам упоредо пушећи узимала опран веш. Брзо сам сишла у приземље куће, обула ципеле и пожурила на аутобус.

Улазим у фабрику, седам за машину, и тако већ тридесет пет година...

ЈАУК

Стајао је и гледао, у некад таласасту површину златног, пуног и тешког класја жита, обасјаног Сунцем, а сада обореног и поломљеног, уроњеног у расквашену земљу. Није марио за кишу која му је лила са седе косе низ чело и натапала одећу. Скривала је сузе које су се у танком млазу сливале и уливале у потоке кишних капи.

Гњечио је испуцалим прстима обод шешира, утискујући у тканину немоћ, бол и накупљени бес. Подигао је главу ка небу, гласан врисак проломио се опустелим пољем, дигао до тешких, одлазећих облака и пао на рањену земљу.

Повио је главу, пао на колена, и руке спустио на њих. Јецао је као дете тражећи топао загрљај и речи утехе. Обавио је руке око рамена клатећи се и немо наставио тужбалицу.

Чуо се само звук ветра кроз шупље поломљене стабљике жита.

ВЕСТ

Стигла је вест: Ајит Падху је доживео масиван инфаркт и тренутно се налази у болници прикључен на апарат за вештачко дисање. Заједнички пријатељ са Кипра преко Facebookа апелује на све који га знају да се моле за његов живот.

У тренутку кад сам примио ту вест, собни вентилатор непажљиво окренут према столу разбацивао је папире на све стране. Било ми је свеједно где ће се расејана хартија зауставити. На екрану сећања бљеснула су наша дружење у Порте Алегру, Улан Батору, Сајгону, Кејптауну, све док ме мучна мисао није временски претекла и померила напред, ка Манили где смо у позну јесен планирали нови сусрет. Разапет између белосветских градова нисам престајао да ћутим. Све док ми ноге нису почеле да отичу, а вентилатор сам од себе престао да се врти.

Биљана Јаковљевић

ОЖЕЊЕН

Жак се касно оженио. Све његове симпатије су биле удате.

Његова млада жена поносно носи бурму.

Кад му поглед падне на њену бурму, штрецне се:
„Опет удата!“

ПРОБЛЕМ ЛЕТЕЋЕ ЛИРИКЕ

Сиротковић је накупио двадесетак танких књижуљака лирске поезије. Затим би једну по једну шутнуо у даљину – испуцавао, или дегажирао. Мерио је домет лирике. Најдаље је добацила једна пензионисана учитељица. Њена збирка под називом *Сама* заслугом одличног Сиротковићевог шута пала је као мала птица сломљених крила на чак двадесет и пет мушких, управо Сиротковићевих, корака. Најслабије се пласирао један бивши револуционарни песник са својом патриотском лириком. Књига под називом *Не дамо наше* некако је ишла увис, па чак и унатраг, пала пркосно без гласа и исцела, на свега девет корачаја. Удружење лиричара ухватило је Сиротковића при покушају бекства, на граници, прерушеног у жену. Натерали су га да поједе збирку *Сама* којом је дозлогрдио и Богу и народу. Збирка већ почивше учитељице једногласно је избачена из ђачке лектире као декадентна и порнографска.

Гордана Јеж Лазих

МУШКА СТВАР

Ко је теби рекао да си песник? Књижевност је мушка ствар! – заурла он (на ону коју никада неће имати) и оде да преузме признање за своје лепо укоричено лирско дело.

ШОЉИЦА КАФЕ

Седиш у кафеу. Носиш тамне наочаре. Знам да ме видиш, али да ли ме гледаш? Зашто се не осмехнеш? Да ли сам те увредио? Морао сам на посао. Морао сам да радим. Ја понављам. Ја поправљам. Ја кружим.

Збуњив сам. Лако се збуним. Да ли те занима ко ме је данас збунио? Не одговараш. Седиш и посматраш.

Погледај ме! Осећам да си узнемирена. Одрастао сам на чистом ваздуху. Осећам када се гушим. Или ме погледај, или скини наочаре. Ја могу да те заштитим од гушења. И ја се гушим. Смита ми ова метрополска паучина.

Седи и не одговара.

Погледам високо. Оморина је. Небо исијава. Пада киша. Спустим поглед да бих је поново видео.

Међутим, сви столови су празни. Повијем се унапред и осетим тешко. Тешко, тешко...

ПОГРЕШАН БРОЈ

Оскар Вајлд није никада чуо за, на пример, Џорџа Орвела, јер му је десно уво било тамније боје од левог. Стајао је испред основне школе у каљузи и блату до колена са јапанером пуних белих и црвених ружа без трња. Франсоа Рабле ништа није могао да чита од Фјодора Достојевског. Није било познато је ли његов Гаргантуа успео макар да сиђе до подземља и сретне зле духове.

А генерација другог цвећа све то може, али не чини. А и зашто би: зурити у мобилни телефон сати-ма да би после уколико те неко пита, а срећом нема таквих људи, шта си запамтио – не прочитао, то оста-не у меморији најмање осам секунди до преласка на нову информацију – ти објасниш да си заборавио јер није битно. Ретки срећници и зналци сете се траже-них информација и после три дана под условом ако су схватили да им паметни телефон и не треба.

Сви су доступни свима само ако претходно види-мо ко тражи, ко зове. Некада ни тада јер се телефон не држи са два палца исте руке него оним супротним.

Сви су нам писци доступни у задњих хиљаду го-дина а да они то, срећом, међусобно и не знају. Да је Толстој познавао Умберта Ека, велико је питање о че-му би писао. Можда о истом, али како!? А Милорад Павић је својим Хазарским речником постао попула-ран све док је говорио и писао да Хазара више нема или да их је нестало. Када је после у новинском интер-вјуу рекао да Хазара ипак има, нестало је њега.

БАШ КРАТКА

Чекам га да дође с посла. Жељно чекам да заврши са вечером, да се истушира. Сва треперим кад легне у кревет и угаси светло. Тада му приђем и свом снагом своје жудње угризем га за врат. Осећам налет животних сокова док му пијем крв. И онда, срећна одмарам на неком зиду до следеће вечери.

Зззззззззз

УШЋЕ

Ветрови безимени дувају камаре лишћа доносећи и мирис земље у траговима. Руке ишибане хладноћом скривају се у бојама јесени.

Небеска тмина спушта се на опустелу падину. Недалеко, на ободу града, иза високих насипа кривудави пут води ка реци.

Усидрен брод. Светковина пијанства и клонулих тела која некуд бауљају. И свако себе у неком другом тражи грлећи Месец у речном огледалу као најдражег свога.

И теку воде односећи љубави многе неповратно ка ушћу.

ПОБЕДНИЦИ

Издаћемо Југославију, па ћемо добити Србију.
Издаћемо Крајину, па ћемо добити Косово.
Издаћемо Косово, па ћемо добити Војводину.
Издаћемо Војводину, па ћемо добити Ниш.
Издаћемо Ниш, па ћемо добити Београд.
Ма, издаћемо Београд, јер ће остати све наше.
Од Тополе па до Равне Горе!

ТВ РЕВОЛУЦИЈА

Док сам био клинац, радознало сам прислушкивао старије мештане у Старом Врбасу, док су седели на ручно склепаним багремовим клупама, прислоњеним уз дудове испред паорских кућа, како у поверењу изговарају име: Америка. Мислио сам да је то име неког села иза Турије или Надаља, можда чак поред самог Бечеја. Тек касније, учећи географију, сконтао сам да се ради о читавом континенту, а много касније схватио сам да и тамо живе људи, са својим проблемима и својим бригама, само што су њихове бриге другачије и, по нашем уверењу, неупоредиво мање. На пример, док се, у оно време, нас стотинак тискало у Задружном дому да гледамо пренос неке утакмице, они су имали телевизор у сваком стану. Данас и ми имамо телевизор скоро у свакој соби, преноси утакмица готово свакодневни, филмова од јутра до сутра, ТВ-канала толико да им се ни броја не зна. Међутим, из неког разлога, ја се због тога не осећам ни сретније, ни боље. Као већина – после сваке револуције.

МОЈ РАЗРЕДНИ

Највише трага у нама остави основно школовање, формирања начина поимања стварности, визије животних жеља, опредјељења и уљуљкано снатрање о далекој свјетлости тамо негдје ...

У последње вријеме се због обавеза мало више крећем, иако ми највише одговара мали свијет у коме је понајмање homo sapiens врсте, јер је Плаутова мисао сплела пузавице око розог ружиног грма (homo homini lupus). Јутрос сам завршавала некакав кредит. У банци све на дугме, притиснеш тастер, добијеш број, па онда чекаш на ком ће се дисплеју појавити да би пришао шалтеру и обавио трансфер новца. Најтеже се сналазе стари, времешни пензионери, одавно навикли на чекања и завођење реда у дугом низу испред пулта. Не чују, не виде, а би да приме цркавицу. Да се сит исплачеш!

Враћајући се кући, сретох свог разредног старјешину, наставника математике Драга Перовића. Гази осамдесету, али некако лијепо носи године, још увијек чврста корака, насмијаног лица и ведра духа. Изљубисмо се, питасмо за здравље и топло пригрлисмо једно друго.

„Како си ми ти, љепотице моја?“, упита ме.

„Добро сам, професоре, ма шта то би Миливоју Јеврићу, како то?“

„Ето, возио, слетио с пута ... И крај, е, то ти је то!“

„Тако ми је жао, недостајаће свима ...“

„Е, да, но што ти је тај прстен на кажипрсту?“, одмахује главом.

Мало се збуних, замуцах и крећући као да бјежим, промрсих некакво неодређено, недовршено, не артикулисано: „Нема ...“

Чула сам га како за мном двапут изговори: „Биће, биће...“

Кроз главу су ми пролазила и сударала се потиснута, запретана сјећања, минуле године, смјењивале су се слике из дјетињства и младалачких дана. Пребрзо су отишли многи драги људи, живот им није дао прилику ни да одрасту, добију пород, доживе да се радују унучадима и без бола се угасе ко треперави божићни жижак `сред ноћи кад понестане светог уља у путијеру окруженим зеленом пшеницом која никад неће зренути.

Биће, свега ће бити, само нас неће!!!

БЕЛИ КАМЕН

Рој летећих мрва прави арабеске по површини језера. Нежне младе травке, прикривају отиске стопала.

Таман сам хтео емотиконом да изразим чуђење зашто нигде на нету не могу да нађем пе де еф *Тајне мушичарења*, кад се небо натмури и ковитлац мрва удари на таблет.

У даљини се упалише прве светиљке.

Намргођена девојка у спортском купаћем костиму, изашла је из језера и још мокрих руку почела да претура по ранцу. Извукла је паклицу цигарета и из целофана пластични упаљач. Када је повукла први дим, насмешила се.

ЗАБОРАВ

Испод младог дрвета јабуке, на дрвеној хоклици, седела је старица. Увијена у мараму, обучена у кућну хаљину и са вуненим штриканим чарапама навученим до пола листова, изгледала је као и све баке. Њен замагљени поглед иза мутно-плавих очију крио је бритак ум угрожен дугогодишњом деменцијом. Невестан ум живота око себе, изненада се пробудио као медвед из дугогодишњег зимског сна жељан меда; пробудила се давно успавана утвара из далеке младости. Лик девојчице косе боје жита уплетене у плетеницу и бистрих плавих очију, забљештао је попут ватре у уму старице. Уздахнула је, бечећи очи у утвару. Стварала се атмосфера неке давно изгубљене успомене, убрзавајући пулс код старице. Са дугачком плетеницом до пола леђа, утвара је стајала усправно и поносно гледала старицу у очи. Прозирно-плаве гледале су у мутно-плаве, одлучно и истрајно, док се баби не оте гласан смех. „Сећам те се, лепото!“, рекла је жена радосно. Младост и старост, у пуној снази и немоћи, једно наспрам другог. „Заборав...“, прошапутала је жена и утонула у дубоко ништавило. Старица је седела празног погледа упртог у даљину. У дубоком тамном понору сећања, наставиле су да живе утваре, у сивилу, у тами и на светлу које се гасило.

ТРИ БЕЛЕШКЕ

Белешка 1. – Данас сам срео комшију Буду, враћао се из куповине. Нисмо се одавно видели, питао сам га за здравље, породицу. Каже да је добро, син је у Канади, а наместили су му оно на телефону где могу преко интернета да се виде и чују. Ретко је овде, остала му је очевина у завичају па су више тамо. Поздравили смо се.

Белешка 2. – Док сам ишао у гаражу за алат, чујем неки разговор код комшије Жике. Неко је споменуо Буду, али сам начуо како му је Жика невесело одговорио да не ваља да се враћа одакле си дошао.

Белешка 3. – Јутрос сам срео Јоцу молера који је ишао на посао. Питам га како то да је ту, а он ми рече да станује ту близу, код чика Буда. Изненадио ме је, питам га како је Буда. Зачуђен ми рече зар не знам да је чика Буда умро још прошле године, нема ту никог па, ето, повољно станује. Значи, ипак се не треба враћати.

КРАЈ ПРЕСТОЛА

„Готов је!“, чуло се више поклика углас.

Била је окружена делом своје свите и потпуним безнађем. Страх јој је обузео тело и полако начињао њену свест. Почело је да се мрачи.

„Ваше величанство...“, са недовољно добро прикривеним страхом у гласу обратио јој се официр на коњу. Војска је падала свуда унаоколо.

Његове речи су се изгубиле у тешкој копрени паралишућег мрака који је гутао све. Свет је почео да се окреће у суманутом ковитлацу, из ког је почело да пробија сећање на претходне животе и претходне смрти. Она је ово већ пролазила!

Мрак.

Клик бравице на дрвеном ковчежићу.

Тумбање.

Тишина.

„Сутра опет кад мало мине сунце“, рекао је са осмехом велемајстор Калемегдана својим седим пријатељима док се неједнаким корацима успореним коксартрозом левог кука гетао ка Француској амбасади, носећи штап у једној руци и дрвену кутију шаха испод друге мишке.

РЕЦИРКУЛАЦИЈА

Град је раширио кожурину до те мере
Да се Гробље позиционирало на његовом Пупку
(Из дворишта се крочи у Гробље, на тераси јасно
одјекују некролози)

Инвеститор је пак у циљу лепшег призора
На гробљанској страни међе, непосредно уз Зид,
посадио брезе

Зими учинак није вредан помена
(Не зна се да ли Гробље више бљешти од снега,
месечине, или свећа)

Али лети, када крошње надвисују други спрат,
видик је другачији

Рек'о би непрезимљени човек да живи уз шуму,
а не уз Гробље

Међутим, Фотосинтеза усисава мртве

И они путују из Земље у Корење, из Корења у
Стабло

Па у Гране, из Грана у Лишће и онда у Зрак

Ноздрве их ушмр(а)кавају, а Усне

Голицајући Грло лепљивим укусом Сете

Враћају у проток

И тако у Круг

Скупштина станара слути, а комшија тврди

Да ћемо једном када плућа истроше филтере

И сами прећи преко Зида

(Смештајући се под првом брезом)

Други се уздају у тешку Вечност
(Да ће их Гробље примити за своје (доживотне)
вратаре)

Ја сам пак негде прочитао и поверовао

Да све то ј' гробље, али ј' и колевка

Светлана Лајтиновић

NO NAME

Немој носити име, немој бити име, немој живети
име, немој куповати име. Немој се заиграти, неко ће
те имену продати.

ИГРА

– Наређујем Вам да се овога трена узбиљите и доведете у ред! — дрекнуо је одједном напрасити официр.

– Не – узврати без узбуђења пајац, гледајући у празно – Немаш ти никакву власт нада мном.

– То је истина — потврди смирено поглавица, скрштених руку и ногу – Шаренолики је добра душа и мој пријатељ. Остави га, гневни човече.

– Ви мислите да је ово игра!? – забрундао је разљућени гризли-медвед из позадине, подржавајући војника – Ако одмах не урадите шта вам се каже, ја ћу...

Звучи невероватно, али читаву ову расправу успела је да прекине само једна реч, коју је из даљине довикнуо женски глас. Уследио је још краћи, пискутави одговор. Потом је настала страховита збрка, равна земљотресу, а онда и – потпун мрак.

После тога се више ништа није могло чути, осим брзих дечијих корака низ степенице.

ОСТРВО

На својим путовањима открио сам између осталог да је Богатић изграђен сасвим недавно и да је његова историја кривотворена. У програмираном свету града нема места за случајности, тако да је у почетку било нејасно како сам сазнао за њихову тајну. Постало је очигледно да нешто није у реду када сам се пробудио сâм у возу који редовно превози туристе из целе Србије. Кроз прозор сам видео људе како се окупљају у центру. Две стране велике зграде су се раздвојиле, као да се она сама уз помоћ неког невидљивог механизма расклапа. Унутрашњост је горела у огњу. Запрепашћен, па и уплашен, повукао сам се у угао купеа. А онда ме је савладао неочекивани сан. Иста или слична ствар се поновила неколико пута. Неко је стајао иза свега, па и иза ових мојих појављивања у стварности која ми не припада. Зашто? Због чега? Верујем да је хтео да откријем бар неке од тајни. И заиста, нешто сам и сазнао. Судбина света зависи од овог града и о њој ће се коначна одлука донети на састанку који ће бити одржан ускоро. Какве су намере чудних архитеката још чуднијег града? И ко ми све ово омогућава да видим и са којим циљем? Не знам и стрепим од будућности и од загонетних намера анђела који управља мојим животом.

Седим за писаћим столом и гледам готово пу-
сту улицу. Дан врео, летњи. Испод мог прозора, у сен-
ци јединог дрвета које је преживело навалу бетона и
паркираних аутомобила, лежи наш, већ велики, пас
Мицко и дрема у свом псећем свету. На другој страни
улице, шета девојка очигледно чекајући некога или
нешто. Чекање се развукло, и она са досадом гледа
около, тражећи било шта вредно њеног интересова-
ња. Онда види Мицка и почне да га зове: „Дођи, лепи.
Дођи, Како си сладак.“ Очито не зна да је Мицко пас
који не обраћа пажњу на тепање непознатих. Девојка
онда, не видећи мене, покушава другачије: „Рекс!“,
„Макс!“. Смејем се у себи и чудим се како јој на памет
падају таква крупна имена намењена псима са педи-
греом. Желим да јој кажем да се пас зове Мицко, да је
обичан, па му је и име такво. И да нема шансе код ње-
га. Она у том тренутку вади мобилни телефон, разго-
вара са неким и одлази. Мицко, неометен, наставља
да кулира, а врућина још јаче стеже.

ПУТ БЕЗ ПОВРАТКА

Дах му је шупаљ и гласан у тишини собе. Невидљиве руке су већ спремне да га пакују, да га спремају за путовање без повратка. Чека... Мрмља сувим устима. Крај се ближи. Осећа да удише задах распадајућег меса. Каже себи „умирем, готово је“.

Осећа јак мирис смрти. Настоји да не затвори очи јер се плаши да више никада отворити неће. Види само неко сивило, неоштро, замагљено. А онда, види плес дугиних боја, помешано, у неке неодређене боје. А онда, та неодређеност постепено се повлачи, види белину зидова, чује иритирајући звук апарата, осети цевчицу у носу, свежину кисеоника у плућима.

Тешко је описивати његово тренутно стање у овај неугодни положај где кости оштро стрше и где је тело осушило од прождрљиве болести. Улаже велики напор да каже у себи: „жив сам“. Покушава да сагледа време. Лети над прошлошћу, шапуће у себи: „ипак, још увек сам жив“. Сада је у прилици да путује, кроз време и кроз прозор своје душе посматра прошлост. Прошлост која га покрива, ушушка, храни и удахне му наду и снагу да још који тренутак овоземаљског живота утраби.

Злата Максимовић

ПЕРТЛЕ

Признајем, изненадила сам се док сам гледала како се сагињеш и везујеш ми пертле. Бејах готово решена да из твог стана ишетам развезаних патика. На прстима.

МУЈА

Њу је све интересовало, чини ми се од рођења. Хтела је да узме сваку куцу и мацу у парку и на улици. Морала је да помирише и пипне сваки цвет, травку и бубу која јој се нађе у видокругу. Све живо и неживо да проба: да попије воду из фонтане, да седне на камен поред пута, да загри дрво испред зграде.

Једном приликом је у зоолошком врту тражила да је спустимо код алигатора да би га помазила. Рекли смо јој да нико не сме да уђе у простор где је звер, осим људи који га хране и лекара када је то неопходно и то уз одређене мере заштите како не би страдали. Изгледало је као да не разуме шта значи опасна животиња, па је наставила да наваљује.

Када сам још једном рекла да нико не додирује алигатора зато што је опасан, са ужасом је закључила: „Значи њега не може нико да помилује? Никад, никад?“ Поновила је неколико пута, као да покушава да разуме шта то значи. „Па како онда он живи“, било је питање на које нисам имала одговор.

КРАДЉИВИЦА ОГЛЕДАЛА

Опрости ми, Боже, на смелом сну, који беше најчудеснији у хиљадугодишњем времену полураспада. Пре неколико светлосних тренутака сам наишла на последњи живи траг. Спустила сам стопала на галаксију која беше саксија за гајење огледала. Осетих оштрину под ногама. Одвезах руке те зачепрах по комичној прашини.

Беше то комадић сребра који сам давно одвалила грациозним покретима, док сам се огледала у одсјајима сопственог ега. На њему је остао изгравиран лик, са малим уздигнућем, који сам задобила вероватно после пада. Сама помисао да сам крадљивица огледала, буди махните лептире. Окрећем га према звезданим зрацима, жудећи да се што пре претопим са собом.

И ево, нађох се на двору од лаких метала. На балу приређеном у моју част. Гомиле кукастих принчева дођоше, благодарећи ме слаткишима свих величина и надева. Ох, каква је милина гледати како љупко откидам залогаје, док ми позади вијори реп од балске хаљине, проткане главама бизона. Па чоколада и мармелада, док се у слаповима сливају са преоштрих углова мојих усана.

Укус љубави распорио ми је срце и оставио ме да будем распарана. Заувек ћу шетати минским пољима. Заувек ћу дворити луде на свом анђеоском длану.

НИНЋА

Такмиче се двојица најбољих. Нинђа Хикару Сан и нинђа Лесли Елдриц.

Први, шурикен баца Хикару и погађа центар. Строги центар. Одступање од свега неколико низова молекула, утврђује микроскопска справа.

Други, Лесли. Дише дубоко. Не мисли ни о чему, сем о циљу, самом центру. Зауоставља дах. Ни да трене. Пролази време. Вечност. Свом снагом испаљује племенити метал. Звекет. Тајац. Шурикен није завршио у мету.

Хикару се победнички смеје.

Лесли ћути.

Судија проглашава победника.

Срећом, сенсеи је поставио супер брзу камеру. Тражи челенц.

Успорени снимак показује невероватну чињеницу. Леслијев шурикен се, окренувши се тачно седамнаест пута, обрушио на сам врх седмог, јединог штрчећег крака из високо полимеризоване мете. Одбивши се из мртве тачке; вративши се хитрој руци и гипким прстима свом власнику, покопавши противников дубоко у густо сабијене молекуле мете.

Стицај наведених околности једногласно је одлучио победника.

ЛЕТ

Освануло је сунчано јутро. Киша не пада већ десетак дана. Окрећем се на бок и покушавам да устанем. Муж жури на посао. Помаже ми успут да обавим јутарње обавезе и одлази. Каже „Немој да устајеш, чувај се. Ти си увек била мој херој. Јавићу се.“ Обећава да ће напустити посао који сада ради, па ће од првог бити уз мене.

Данас купујемо штаци. Не могу да замислим да ће оне постати део мене.

Ударање кљуновима у мој прозор голубова дивљака и тај ружан звук, ремете ми јутарњи мир. Не постоји начин да их отерам. Високо смо, осми спрат... Изнад нашег стана је некад био голубарник.

Ови голубови су упорни. Лете па се врате. Кљуцају у мој прозор, пробуде ме и оду.

Слобода...

Наш лифт често не ради, лекар је отишао на годишњи одмор, муж још није дао отказ, штаци нисам купила... Не прихватам чињеницу да сам поново беспомоћна.

Голубови ме свако јутро подсети да су напољу.

Лето ће брзо проћи. И година.

СМИСАО ЖИВОТА

Скоро да је смешно да је смисао живота у првој половини живота једна ствар а у другој половини практично супротна, с обзиром да те две ствари ретко и тешко иду заједно. Код већине здравих, нормалних особа, на почетку је смисао успех, богатство и/или високе школе. Тек узгред иде брак и породица са најчешће једним дететом, што се често одлаже све док рађање постане немогуће. Како живот одмиче, смисао се радикално мења. Смисао сада постаје здравље и што дужи живот а паралелно с тим породица и деца. Неке моје, некада јако добре другарице, пословно остварене, замислите, престале су да контактирају са мном јер се нису удале и нису родиле! Ни због чега другог! Дакле, да резимирамо: смисао живота је продужење врсте, велика породица, без обзира на новац и место боравка (радије село). И све за чим се у младости тежило по сваку цену постаје неважно! Мислите о томе.

Данко Б. Марин

ВОЛИ БЛИЖЊЕГ СВОГ

Били су на „ти“ – растанак се на „ви“ одиграо. Њен школски друг постао је шеф државице. Негде је чула да императивно треба волети ближњег свог. Себи најближа себе је највише волела: „У великом сте проблему!“

Десио се крај љубависања и почетак велике љубави у иностранству.

Бојана Марковић

ПРОМЈЕНА

Људи нису Рубикова коцка да се захваљујући спретношћу руку склопе онако како ти желиш, нити си ти зидар па да их градиш по својим пропорцијама. Ти си људско биће и једино што можеш урадити јесте вољети их онакве какви јесу. И вјеруј, све што ниси могао, љубав ће моћи. Што ниси успио преформулисати, она ће умјесто тебе. Она је таква, прекроји нас преко ноћи, а да ми тога чак ни не будемо свјесни. Људи не мијењају друге људе, љубав је та која нас мијења.

И ВЕШ СА ШТРИКА ЈЕ ПРОГОВОРИО

„Надам се да си видео веш, и да се суши”, стигла је некако иза поднева кратка порука од радног дела породице.

„Веш сам видео, ал’ да се суши – нисам! Али сам ставио да се суши. Скоро је сув”, убрзо је стигао прецизан отпоздрав на СМС.

„Врло духовито!”, назирала се сићушна nelaгода у комуникацији.

„Мало”, не пропусти да закључи преписку с радозналом супругом. Нечија мора да је последња.

Ко пропагира монотонију у браку, у заблуди је. Сваки моменат је изазов, а како ће да се заврши – други је пар рукава.

АТАРАКСИЈА

„Не бојте се богова ни смрти“, рече Епикур спокојно и уверено; лежећи у бронзаној кади; пијући чисто вино (какво, по мненију пристојних Хелена, пијанци пију); правећи споре покрете да нагласи значај свог исказа.

„И сећајте се мога учења...“, додаде; дижући леву руку (у десној је пехар), „...смеле слободе атома... и слободнога мене што реших да отпловим из овог сетног дома Острвљу блажених; без грча, спокојно, фино...“

На то један ученик прошапута кришом, више за себе: „Тако то бива кад се не разблажи вино!“

СВЕТ ФАНТАЗИЈЕ

Кажу да ће време показати своје.

Сам Бог зна шта.

И док свет чека, фантазија се управо сада одиграва у глави деце.

Она живи како би могла да испуњава своје основне задатке, мисије и циљеве, не намере или намене.

Деца су главни покретач свега и последња назнака краја света.

Некада су деца могла несметано да имају своје фантазије.

Сада се свако бори да их они немају.

Зато су деца одлучила да то промене.

Састала су се негде иза својих зграда, који су налик облакодеру страве надвисивала чак и њихове добре наде.

Подсетник да се морају борити против онога што их је задесило или иначе нема им ни мало више фантазије за оставити иза себе и због онога што раде.

Договорили су се да ће сваког дана причати људима своје приче и можда нека прича пробуди мотивацију и инспирацију, додатно инспирише и са тим надахне ту особу, и на тај начин ће им можда се моћи помоћи да поврате Фантазију.

Јер искрено, без Фантазије, деца не могу живети, нити опстати, не могу преживети, нити расти, развијати се, ни да сазру или стасају.

Не могу ништа.

То су само онда понеки стубови преко којих прелазите, около којих идете или прођете поред налик бедемима успомена.

Споменицима страхота које су преживели да би сада обитавали без онога што их греје и чини децом.

Они чине све да буду примећени и да их неко разуме.

Успели су допрети само до једне мисли, која им је даровала снагу да истрају.

ЕКИ

Сунце је на заласку, а и ја сам негде ту. Задремао сам у фотељи испод леске, зрикавци зричу, тишина.

– Треба да напишеш причу! Мисли те море – рече она, сва у белом. Стајала је близу мене.

– Да л' је ово збиља или привиђење? – мислим се ја.

– Није привиђење! – прочитала ми је мисли. – Ја сам Еки! Редовно се програмирам. Знам све о вама и пратим вас већ дуже! Хоћете ли са мном, господине или друже?

– А куда? – питах уплашеним, дрхтавим гласом.

– Далеко, а никуда! – рече она. Онда се окрену ка зиду куће и испружи руку. На зиду се појавише разне боје, онда неке заносне, опојне лепоте, речима неописиве.

– А где је то? – питах ја.

– За вас, Земљане, далеко је. Ви сте зрно у бескрају. Онда она лупи шакама и ја падох у занос.

– Мене ће моји да траже! – рекох ја.

– Зар је један од вас нестао незнано или пак дошао, а не знате како и када? Ви, Земљани, имате неко време, дане, године. Све је бескрајно и вечно — рече Еки.

– Да се ја, ипак, вратим мојима. Да не брину. – предложих јој ја. Она опет лупи шакама и ја се вратих на Земљу, у трену. Није било никога. Земља се пуши, крчка. Одох у бескрај! Goodbye! А коме?

Дејан Миленковић

ОТКУЦАЈИ

Тик ... так ... тик... так ... тик...

Секундара хипнотички кружи, док просторијом одзвања проток времена. Дугим посматрањем те синхронизације покрета и звука ствара се спирала која ме увлачи у себе. Лебдим. Већ у следећем трену „пролетим“ кроз тај мисаони тунел и нађем се у „простору“ и „времену“ за којим чезнем. Докле год могу да не трепнем, чаролија траје.

Моја доколица је моћна.

Имам све време овог света, сем оног проведеног с њом.

РЕЗУС ФАКТОР

Носила их је испод свог срца, у свом стомаку, по седам месеци. Журили су, не зна где. Нису хтели, као сва деца, сачекати девет месеци. Онако малене само пар дана успела је одљуљати у колевци пуној вуне. Пар дана топлине, среће, радости. А онда су одлазили. Остављали је у болу, тузи.

Доктори јој рекоше да више не може имати деце. Гледала је дечаке, рођене истог дана кад и њени синови, како одрастају, трче својим двориштима. Слушала њихове гласиће, раздрагани смех.

– Ех, благо вашим мајкама. Срећнице. Сад би и моји синови са вама трчали за лоптом...

А онда је испод свог срца осетила да поново куца још једно срдашце. Доктори јој помогоше да то срдашце сачека девет месеци, да не пожури са рођењем. Прелепа девојчица није отрчала за својом браћом. Остала је крај ње, своје мајке.

Чувала ју је као мало воде на длану. Стрепела над њом, дању, ноћу.

Још један дечак испод њеног срца. И он жури. Али само са рођењем. Бол и тугу оставио јој касније.

– Резус фактор је за све крив, мајко – каже јој њена девојчица, докторица.

– А ја умислила да синови долазе само да мајци нанесу бол...

ТРЧАЊЕ

Када дуго трчиш, трчање се претвори у самом себи циљ. И заборавиш гдје идеш и зашто, али заволиш трчати и то постаје једино што знаш.

Тако и човјек, кроз живот на овој планети, заборавио је: ко је? одакле, зашто живи и гдје иде – а живи. И тај пут постаје његова сврха.

Можда се понекад умори и пожели стати или промијенити путању, али не зна.

Да ли је заборавио или никада није ни знао?

Неко ужива у том трчању, многи не, али настављају. И нико не зна зашто и до када. Али зар је то важно?

Важно је да трчимо.

ОВО ЈЕ МОЈЕ МЕСТО

Киша пада већ сатима. Морао сам после школе кући, удаљеној двадесет пет километара од Земуна.

Имао сам шорц и мајицу на себи и кишобран у ранцу. То баш и није нека заштита од кише. Утрчао сам у први бус, који је возио ка Борчи. Можда бих се и смрзао на седишту да ме није позвала Тина. Чуо сам себе како почињем да се смејем и говорим нешто љубавно и неповезано. Помислиће да сам пијан, али ја сам само био мокар до голе коже!

Након петнаест минута вожње, преседам у други бус. Отварам своју омиљену књигу, *Хари Потер и затвореник из Аскабана*. Осећам како ми се вода са одеће слива низ седиште и право на под у прљаву барицу. У ушима слушалице и климам главом у ритму неког безвезног репа.

Ваљало је по овој кишурини прећи и у трећи аутобус до куће. Силазим из другог и право у набујали поток. Неколицина жена, натоварена торбама и корпама, чекала је бус, такође.

Одједном, толико је јако ударио гром, покрај нас, да смо сви залегли носем у блато. Из нечије корпе просуле се цвекле и јабуке. Ја сам чврсто стегао књигу. Нека ветар све однесе, само не листове Хари Потера. Коначно, стиже и трећи аутобус. Ту је најкраће трајала вожња до мог села. А у селу? Још јачи пљусак. Отрчах до своје бабе. Звонио сам на звоно, које није ради-

ло. Кренух да као манијак лупам на врата. Излази мајушна жена:

– Је л' примате госте у ово невреме? – питам бабу.

– Сине, улази! Шта чекаш? Даће ти баба један дебели цемпер. Ништа не брини.

И тако ја, умотан у бабино цемперче, седох на бицикл и правац кући кад оно? Налетех право на једну дебелу свињу.

Шта ћеш ти овде? – упитах свињу.

– Ово је моје место. Овде живим – рече свиња.

– Зар ниси у штали са осталим свињама?

– Нисам ја коњ. Слободна сам. Живим где хоћу – одговори дрско.

– Извини, како ти кажеш. Морам да журим кући.

И прљава од блата свиња крену за мном.

– Не, не могу да те водим својој кући.

Ништа. Она настави да ме прати.

– Бежи, бре, права си свиња да знаш! – бесно јој се обратих.

Наљути се она мало и врати се назад. Убрзао сам вожњу бициклом до куће.

Мајка ме је брижно чекала на вратима. Нисам стигао ни да јој се јавим колико сам целим путем био узбуђен. Како да родитељу објасним шта ме је све снашло: позив од Тине, Хари Потер, баре по поду аутобуса, кишобран, који нисам извукао из ранца, удар грома, бабин цемпер, сукоб са свињом и потоп све време.

Хммм, иначе нешто ми паде на памет... ако је ово била апокалипса, ја сам је, ипак, преживео!

Милица Миловановић

ОСИРОМАШЕНИ УРАНИЈУМ

Ратну акцију су назвали „милосрдни анђео“, Зато јер су кроз целу историју бомбе везивали за балоне. Да пегаво небо буде шарено, као лаж. Преживелима је из коже никло хиљаде споменика.

ТОРБАРЕЊЕ

Ја сам торба коју носиш на леђима. Трпаш и гураш све и свашта у мене, а после се жалиш како ти је тешко. О, глупи власниче мој, зашто ниси понео терет сразмеран својој снази? Нисам ја тешка, него си ти килав. А и, гомилаш много па и мени буде тешко. Истреси некад нешто напоље, па ћеш видети како се и ти и ја вијоримо као гране ветру. Одрекни се некад покупљеног, па ћеш видети да нисам баш увек толико тешка. Шта ћеш с тим?

Не, не бацај га где стигнеш, намени, види где му је место. Свака ствар има своје место на овој планети. И сигурно није свакој место баш у твојој торби.

Послушај ме, па ће доћи дан када ћеш се толико лако кретати да ти више ни ја нећу бити потребна. Носићеш утиске и успомене, а не само нагомилане ствари. Ти ходаш на две ноге и умеш да грејеш храну, не плашиш се ваљда зиме? Олакшај тај стисак у врату, ту грбу на леђима, растерети и себе и мене. Дуго се већ кривимо.

Љиљана Милосављевић

ИСПОВЕСТ

Маску бирам према боји времена. У сваком цепу руж за усне котрљам, нека ми се нађу. Ћутим. У себи псујем, свима све по списку, што никада нисам. Плави анђео са врха Проклетија, зове ме.

Претварам се у птицу без гласа. Изађем ли из ка-веза, понећу осмех Мона Лизе.

МАРКЕ...

И сад их гледам... мој су живот. Од прве коју сам скинуо са писма из Америке. Јадна, изгубила је при том неколико ногица и тако остала без вредности, али је моја прва. Зато је у златном оквиру одмах поред прве српске, која је од огромне вредности и једва сам је успео да откупим. Остале су у албумима.

Ни за тренутак до сада нисам посумњао да ли је сакупљање те збирке било вредно толико труда и толико пара. А тек кад сам оседео, то су ми и други признали!

Они не знају колико радости су ми донеле... кад је син додао своју прву марку у нови албум. Неко време је било потребно да научи како изнад паре да их скине са коверте без оштећења. Па сада, док он учи свог сина да саставља збирке, да их разуме и из њих толико занимљивог научи. И није ми тешко што знам да ћу живети са њима све док не почну тајанствено да нестају... сваког дана по нека, незнано где, а мени неће бити жао.

КО КОГА ЈАШЕ

Идем макишким путем на посао. Док се мимоилазим с камионима неког грађевинског предузећа, крстим се у свом „ПУНТОкратору“. Ал' не поводом Савиндана – то сам обавио код куће. Него због количине блата нанетог на коловоз, што нико не чисти, а камоли пере. Не види се асфалт! После извесног времена видим у даљини – испред ниске угоститељских објеката – неку шарену и лепу животињу. Успоравам и једва схватам да је у питању „пони“; ноге му упале у снег, па из даљине изгледа као пас.

На аутобуској станици чека старији човек. Одлучујем се да мало улепшам овај блатњав пут:

– Јел' оно пас, медвед или коњ? – питам човека.

– То је „пони“ – каже ми он.

– Откуд он ту?

– Не бих знао. Вероватно да деца јашу...

– Аха: деца јашу понија, док се у кафани родитељи јашу међусобно!

Човек се срдечно насмеја. Воли и он јахање и радо га се сећа!

НОСТАЛГИЈА

Било је то време благостања. Ништа није било тешко док је сунце својом мирноћом златило поља пуна сочних плодова. На таљигама смо хитали срећни и покривени ћебетом, док је слана влажила мале очице. Ишли смо са родитељима да беремо кукуруз. На селу је дан најдужи а било је и добро то време, јер је било доста посла, на родној земљи равног Баната. Грејали смо руке на малој ватри коју је отац запалио са комушином од кукуруза да би после наставили даље да радимо. Уз кобасице сир и пекмез, и посао је био лакши и слађи.

Било је то време када је свако вредно радио и стварао.

Нисмо осећали да кукуруз гребе док га сакупљамо у котарице, да би отац изручио у таљиге. Мајка нас је наша често стављала на крило па нам каже: Учите, децо, вредно учите да се као ми у животу не мучите. Видела сам како је тешко зарадити хлеб на селу. Слушала сам родитеље и знала сам да је то истина којој се не може замерити. Срећно време мог детињства сада је само сетна носталгија.

ТРЕПТАЈ

Ваздух га је миловао последњи пут док су секунде живота клизе за телом до тла. Тежак живот, неправда, лоша срећа и велика туга су га победили. Борба је у души била немилосрдна, све до краја.

Превирања пред вечити мрак тренем се мере. Да ли се покајао због учињеног, питања муче посматрача који дели осећај страха док гледа слободан пад човека са моста.

Пред крај ће обојица склопити очи. Посматрач ће трепнути и тужно уздахнути за човеком који је напустио живот и кренуо у непознато. Да ли му се могло помоћи? Вероватно јесте, али немамо права да мислимо о томе када је крај. За бившим животом под мостом остаје празнина која је победила тугом.

Борис Назански

ЕУТАНАЗИЈА

Док је одлазио, прошло му је мислима: еутаназија није одузимање живота, еутаназија је даривање смрти.

И још се запита: што не записах?

Било је касно.

РАЗГОВОР

На клупи у парку у прохладно предвечерје,

– Ниси добро – пита мој другар?

– Је л' се види – питам ја?

– Види се – забринуто врти главом.

– Е, јебига – закључујем.

– Закочило негде – опет он?

– Одавно – кажем.

– Ма, шта си се, бре, тако отромбољио. Живни мало. Уосталом, шта ти уопште желиш у животу – досадно запиткује даље?

– Да будем слободан – кажем.

– Их, па то је бар лако – процењује он сав срећан.

– Није – кажем.

Предвечерје је и даље прохладно, а ми ћутимо и пушимо.

САМ НА УЛИЦИ

„Сви су прешли на on-line, и Виктор и Маја и Никола ...” , рече мој млађи син Матеја испред Основне школе Скадарлија.

„Колико вас је остало?”, упитах,

„Само шесторо”, одговори.

Пређосмо пешачки прелаз и убрзо стигосмо до кола.

„Идемо по Марка” рекох.

„Тата, заборавио си радио!”

„О, извини”, рекох и укључих радио. „Буди сам на улици, буди сам...” Појачах радио и додах гас.

„Шта сте ви одлучили?”, упита ме Маркова разредна.

„Жена и ја смо се договорили да деца иду у школу све док не донесу одлуку да сви ученици пређу на on-line наставу.”

„Добро”, рече наставница,

Седамо у кола. „Vog, bog small talk...” Појачах радио и додах гас.

Радојка Никић Милиновић

МАЛЕ РУЖЕ СНА

Блиске даљинама додирну молитвено срце. Без-
брижна и лагана покајна суза цвета.

ВЕДРИНА

Има их који забављају друге причама, и без разлога. Тако се некад чује:

— Човек је довољно ведар кад носи торбак као дете а тоболац ако је млад. Да у троскоку пронађе тролист није неко чудо. Ако нађе четворолист, то је већ срећа. Хоће ли тако и бити? Ко зна.

Ту се застане, предахне се. Затим:

— А зашто ђаво изгуби на крају? Је л' то само на филму? Ја знам: он своје следбенике учи лојалности. Захтева лојалност, па их и научи! А кад они схвате шта је то и каква је вредност, окрену му леђа. Преваре га. Јер лаж и не заслужује ништа осим лажи. Само... с ђаволом се није играти, он не спава, кажу, и све у том смислу. Ако му није много стало, у реду. Ако јесте, треба бити одважан и спреман на све – или водити евиденцију на кратко и уздати се у брзе ноге.

Он се кикоће, ви се чудите тој гњаважи. Човече! Могли сте отићи у циркус. Кад, не лези враже:

— Него, шта сам оно ја хтео...

Ведрана Николић

1 МИНУТ, 2 ТОРБЕ, 3 ОСОБЕ

Таксиста је збуњен.

Игноришем.

„Само ово однесите до оних врата. Платићу Вам и ту услугу.“

Глас ми је миран. Обична пословна трансакција.

Само што није пословна.

„Да ли треба нешто да се потпише?“

„Не, све је у реду. Најавила сам Вас.“

Пратим у ретровизору како стиже до врата. Познати мушки лик преузима торбе.

Да ли гледа на ову страну? Не знам јер поглед окрећем ка радију из ког глас Доли Партон почиње да пева „Долин“.

Ја нисам Доли – 30 секунди са торбама, 30 секунди без њих и таксиста је поново у колима.

Не плачем.

ПРЕПОРОД

Изгубљено парче времена и штрапке босоног дечака преобразе човека. Враћају га ка изворишту пронашавши му нову љубав. Да дочека свој крај, он ужива у једноставним стварима, у заборављеној лепоти мирноће где небо спаја облаке пуштајући топлу кишу, а намрштено чело претвара у спокојство. Он пегла боре, изазива осмех док му природа шапуће умилне речи. Стишава олују у поветарац који му чудним даром Бога милује душу.

На ливади после ручка шетао је постарији пар. Држали су се за руке, загледани у даљину гледајући своју будућност.

СКЛОНИШТЕ

На попрличном похабаном паркету налази се велики број угинулих или напола-живих бубашваба. Стан је празан, чују се само капи које у равномерним размацима истичу из славине над кадом, врата су отворена па је тај звук једино што ремети тишину у стану. Број угинулих бубашваба је око двадесетак, распоређене без икаквог реда издалека наликују на зрнад расутог црног грожђа Хамбург сорте осветљене слабом светлошћу која долази кроз прозор дневне собе на седмом спрату зграде у завученој улици у центру града. Опрезно, полагано се појављују живе бубашвабе које су се највећим делом настаниле у купатилу. Прилазе, пипцима додирују самртне или полусамртне остатке својих рођака и брзином трептаја ока нестају у непознатом правцу. У једном трену дешава се нешто необично: један од бубашваба прилази оној која је почивша и наслања главу на њено тело. Остаје тако неко време, а затим је тешком муком натовари на леђа и једва приметним покретима креће да је одвлачи са бојног поља. Жена која седи у мраку и дежура борећи се са овим непријатним напастима застаје држећи у руци папучу. Бубашваба-спасилац не реагује, жена удара папучом о паркет мало даље од бубе претпостављајући да ће ова побећи но, остаје запањена. Буба-спасилац не одустаје, не бежи, ризикујући сопствени живот, полаганим покретима носећи на леђима терет своје величине одлази ка склоништу.

ЛИФТ

Улазио сам у лифт своје зграде, када чух брзе, ситне кораке иза себе. Дјевојка, могла је бити мојих година, готово дотрча. Прелијепа плавуша, као из бајке.

„Могу ли са тобом?” упита ме уз осмијех.

„Наравно, у друштву вожња је љепша, па таман и у лифту,” настојао сам бити духовит.

„Ја ћу на петнаести, идем другарици, спремамо историју,” рече.

Притиснух типку са бројем петнаест, а потом и своју за дванаести спрат. Врата се затворише и кренусмо. Како је дивна, мотало ми се по глави, када би ме Бог погледао и заглавио лифт, да будем центмен, да је чувам, дам јој сигурност. Онда бисмо се сигурно упознали... Лифт се изненада заустави између четвртог и петог спрата!

„Само без панике, све је под контролом,” настојао сам бити прибран и притиснух звоно за помоћ. Дјевојка ме неколико секунди гледала у чуду, а онда јој се лице претворило у ужас. Почела је вриштати, тај високи Ц ми је бушио мозак. Ударала је по вратима и зидовима лифта. Покушао сам је умирити ријечима, узех је за руке. Осјетих њене песнице по бради и десном оку. Готово ме обори на под, отетурах у кут лифта.

„Боже, помози, откочи овај лифт,” завапих из душе.

МЕГА УРАНАК

Приучени Београђанин Веско личним избором, без принуде, бира да њиву замени светлима предграђа. Веско вредно служи по трговинским ланцима и киосцима брзе хране и одборима комитета.

А данас је део поносне радничке класе која бодро слави дан међународног профита ван буџета. Пролетери долазе синоћ око десет сати да заузму места и читају првомајски проглас под шаторима.

Весели Веско за другове у Кошутњаку спрема меко јело у котлићу или на роштиљу или прасеће печење. Пуни и ролује Марксову најпотпунију формулацију историјског материјализма, написану давне 1859. године.

Улазе победници шесте сезоне најгледанијег ријалитија *Парови*: Маркс и Енгелс. Крећу равно у заштићену парк-шуму, а тамо су права атракција. Ученици који јашу коње у близини високих пећи, ступају одмах у одређене, нужне односе.

Наступа преврат класне свести. Производне снаге газе зелене површине и неконтролисано играју фудбал и секиром секу стабла. Енгелс дефинише рад као човеков напор да регулише метаболизам са природом.

Инспекција прослеђује извештај најближим органима.

МИ СЕ НЕ ПОЗНАЈЕМО

– Види га како се успрсио, а до јуче није имао пас за шта да га уједе – казујем пријатељу након што смо се мимоишли са једним ововременим бизнисменом.

– Ни супруга му није била ништа боља. Нашла врећа закрпу – надовезује се пријатељ на моју причу.

– А сад не знају шта имају, куће, станове, викендице, ципове. Гардероба им одише луксузом, погледај само како му се дјеца носе...

– А и жена се дотјерала, стекла и манире, зна да се носи, да ужива у животу.

– Па добро, нисмо ни ми за бацање, школовани, вриједни, из добрих кућа, имамо стан, ауто, дједову кућу у селу, и наша дјеца су лијепо обучена. Нисмо ни гладни, ни жедни...

– Наравно, и ви сте цијењени грађани, нема ко за вас није чуо, не само овдје, него и даље. Имате пуно пријатеља из студентских дана, колега са посла, пословних пријатеља, родбине...

– Да, да, све је тако како кажеш, али сам ових дана упао у финансијску кризу, искрсли су неки неплањирани трошкови.

– Па теби би свако помогао, зна да си вриједан, одговоран, поштен.

– Не иде то тако, кога год сам питао, у сличним је проблемима.

– А шта мислиш да њега замолиш за помоћ?

– Не долази у обзир, па ми се уопште не познајемо!

ИПАК СЕ НЕ ОКРЕЋЕ

Убеђивао неки учењак двојицу равноземљаша да је Земља округла. Изводио им математичке доказе, држао им слово о Галилеју, објашњавао како ради Фукоово клатно, изазивао их да нађу где то тачно у Библији пише да је Земља равна, али они ни да чују. Држе се своје тезе као пијан плота, па све скачу у трупцац да покажу како јесте равна – чим се увек дочекају на њу. Тада учењак схвати да се од Магелановог до нашег доба није много тога променило, да је данас једнако мало учених људи као и у петнаестом веку, и да се зато треба манути теоријских аргумената и дати практичан доказ. Тако им предложи да емпиријски провере ко је у праву: даде им по компас у руке и упути их да крену свак на своју страну, један на запад други на исток, те да виде хоће ли доћи до краја света или ће се ипак после пута поново наћи заједно, на полазној тачки. Равноземљаша прихватише и кренуше, а учењака оставише да са смешком чека дан када ће се они вратити и тешка срца му признати да је Земља округла.

Ипак, превише наклоњен егзактним наукама, учењак у свој план није урачунао и геополитичке околности. Тако се испоставило да је први равноземљаш кренуо на Запад и тамо врло брзо дошао до Краја света, а да је други, који је кренуо на Исток, све време тапкао у месту. Земљу нико није обишао, а по-

следњи очајнички покушај да се докаже да је она
округла је пропао.

Учењак се убио.

Драгана Паулсен

HOP-ON HOP-OFF

Лако их је препознати већ од раног јутра. Још увек мокре косе, излазе на улицу и застану. Људи их обилазе, колутају очима. Не знају ни где су, ни где ће даље. Ваде тај несрећни мобилни, траже навигацију, али ипак се одлуче за камеру прво. Можда ти иду на нерве. Можда би им уз једно *Excuse me* ставио до знања да около има и људи који журе на посао. А можда се сетиш како је то. Није лако бити туриста на Тајмс Скверу.

ЗМАЈ

Окупан росом вук је хитро трчао ка Витор планини. Тресло се тло под ногама, али није посустајао већ је неустрашиво јурио ка свом циљу. Са небеских висина, сиви соко летео је према истој планини. Громови су се преплитали као вешти мачеваоци, али соко није оклевао већ је храбро слетео на сам врх где се небески ветрови пресрећу, где духови слободно шетају и бродови облацима плове. Вук и соко угледаше величанственог змаја у дражесном пољу божура и дрвену колевку у којој је плакала беба. Поклонише се испред колевке док је змај бљувао ватру, а небо од пламена поста модро. Последњи змај улази у шупљу букву, спрема се за вечни сан, његовом путу дошао је крај. Варниче векови пред судбином двеју животиња, да узалуд не труну кости, да се река не слива у заборав... сиви соко и вук одгајиће змајевог сина.

ПЕШЧАНИ САТ

Живот је као пешчани сат. Дели се на два дела. Први када се надаш и други када се сећаш. Зрна песка полако силазе из наде у сећања. Оно између као и да не постоји. Уско је и траје само један трен. Надаш се нечему лепшем и та нада ти свакодневицу чини срећнијом.

Данас и није био неки дан, али сутра, сутра ће бити много боље. То сутра продужава се и одлазе до тренутка када сутра постаје јуче. Будућност нестаје у прошлост. Нада нестаје.

Прва половина песка споро цури и иако сат показује исто време. Након половине, време почиње да тече знатно брже. И како се ближи крају, све је брже. Док потпуно не исцури. Али за разлику од пешчаног сата који се након потпуног цурења песка окрене и процес почиње поново, живот не може да се врати и поново почне да тече. А можда може. Можда је сећање на лепе тренутке заправо поновно проживљавање живота уназад, макар у свести човека.

Многи су свој пешчани сат већ окренули а да то нису нити приметили. А ти?

ПРОЗОР

Прозор. Гледам. Киша, ветар. Крошње се њишу, шушти пожутело лишће. Зрело лето. Одсутно посмаграм игру капљица које се попут малих кликера сударају и падају на тло и полегле суве траве. Јесен се тихо прикрада да напоји ожеднелу, од дуготрајне суше испуцалу земљу.

Олуци, та набујала врела, изливају кишу што жури низ плочнике спирајући прашину, која се као суво блато накупила после дуготрајних жега и врелих ветрова Африке. Нестварна слика жутила и набујалих вода носе све пред собом. Севају муње, просипају лед који добује по крововима кућа.

Одједном мисао пробуди жељу, прекида летаргију и учмалост што ме попут жеге омамљује и притиска као суша траве. Кад би пљусак у души могао да спере сав бол, тугу и самоћу који годинама притискају налик скорелом блату. И, да постоји прозор кроз који бих могао да видим бујицу која спира сву ту прљавштину.

Уздах ми се оте из груди као лопов. Затим завлада тишина. Одмахнем руком да отерам мисао. Пљушти. Киша убрзава. Градоносни облаци полако одлазе даље.

Још увек седим, ћутим, без мисли гледам кроз прозор.

СОЊА

Дуго је Соња умирала у жестоким боловима. У електронским порукама, она живи:

17.11. Синоћ је представа била одлична, а народ је напунио салу. Баш народ. Разноврстан. Због тога сам се дивно осећала. Изместила сам се из Прокупља.

18.11. Душо моја, дете моје, Соњице моја. Рођена си чврста и јака. То ме радује. То је добро. Сву снагу мораш из себе да извлачиш. Ми, остали, додајемо само мало. Неко не уме да додаје.

19.11. Не могу ја млака из гнезда мојих родитеља и Вашег. Као и Ви, ни ја празне речи немам. Подвучем црту и некога више нема. То је изузетно лековито и неопходно. Ако могу да са нечим живим, а да ме не оптерећује, онда је то права ствар за моје биће.

Њено биће је годинама трпело унутрашње пропадање и налазило снагу у својој памети и бодрењу ближњих.

Иван Правдић

А ПРЕ...

А пре свих превара, лажи, зала, звања полиције, избацивања из стана, отимања деце, лажног, сведочења по судовима, игнорисања чак и погледа, клеми смо се једно другом на вечиту љубав.

МОЈА ПРВА ПРИЧА

Први приказ којег се сјећам из дјетињства је свађа у дворишту куће моје баке по мајци. Бака која држи двогодишњу мене у наручју и мајка су у ходнику а отац у дворишту и они се свађају. У једном тренутку он ме ухвати за наткољенице и вуче према себи. На себи имам бијеле кончане хулахопке и кроз њих осјетим очеве руке које ме стежу. У том натезању побиједи бака и он вичући одлази. Не знам зашто су се свађали и не сјећам се њихових ријечи. Али данас се питам што би било да ме отац успио отргнути из бакиних руку држећи ме за ноге. Можда бих главом ударила у под или неки предмет, а можда бих му и испала из руку.

Од учесника тог догађаја осим мене жива је још само мајка. Ако је питам нешто у вези тога, рећи ће да се не сјећа. Иначе је луцидна и витална старице која још увијек све добро памти. Осим неугодних догађаја из своје прошлости.

ОПРОСТ

Тражим опрост од Бога и тебе. Знам, био сам ђубре, нисам вјеровао ни Богу ни теби. Псовао сам, вријеђао вас, варао, био својеглав, напоран. Нерјешив сам себи. Писао пјесме, писао приче, глумио писца, ходао градом глумећи романтика. Радио глупости које не бих, да имам моћ, опростио сам себи. Ипак, тражим од тебе опрост. Желим ти се испричати за све оно лоше што сам ти урадио у животу, али и за оно лијепо. Ништа није било намјерно. Срце ме водило. Разум, очито, није. Зато, опрости.

ЛЕТОВАЊЕ У ЦРНОЈ ГОРИ

То лето је било жарко. Летовала сам у малој вароши крај мора у Црној Гори. Под јужним сунцем боје су дивне, очаравајуће. То је весели град који личи на радосну ливаду. У општем немиру морало је нешто да се деси. Иза куће у којој сам одсела, ширио се свет. Хтела сам само да се мало одморим. Оком хришћанке видела сам пакао чулног живота. Шта ли ћу ту? Све ми се чини да ћу те срести док се румене јутра. А шта бих ти могла рећи? Одмотава се клупко као нада без краја. У шта да се поуздам? У море? Шетам улицама туђег града, али радост и јад је свугде иста.

Јутрос је сунце крваво. Море и облаци путују. Поред мене пролазе људи са својим мислима и тегобама. Сунце је упекло. На обали сам сваког дана вежбала одржавање у води. Док сам стајала у води, пришао ми је младић, вижљаст и прелеп. Затражио је да му дам руку и одвео ме дубље у воду. Претварала сам се да пливам. Он је пливао поред мене. Дизао ме је и спуштао. Подметао ми је своје дланове. Није ми дао да предахнем. У сутон смо изашли из воде. Заклели смо се на пријатељство. Чинило ми се да га одавно познајем. Ходамо. Обала је дуга. Таласи засипају обалу. Румене речи су оцветавале на његовим уснама. Био је то човек светлости. Ходамо као по облацима. Боје су биле ту. Само сам толико желела. Боје. И он је отишао. То је непоправљиво.

СРЕЋА

Питао сам неку риђокосу вилу шта је то срећа.

„Ух”, рекла је. „Тешко питање.”

„Зато и тражим одговор.”

„Могу ли да размислим?”

„Наравно.”

Дубоко је уздахнула, па подигла очи ка небу. Потом је погледала сопствена стопала, боса на трави, преместила се са ноге на ногу, на крају насмешила.

„Знам”, рекла је.

И то је било све.

Претпостављам да њена срећа није била и моја.

ТРЕН

Тиха и широка равничарска река се полако по-мањала из јесење магле и неумољиво отицала даље, исто тако полако ишчезавајући у њој. Тамно сива сенка човека окренутог ка реци, изгледала би неком посматрачу као авет. Стајао је на обали потпуно сам, са капуљачом на глави.

Дневно светло је због густе магле било веома слабо и неодређено. Слаткасти мирис реке му се подмукло увлачио у ноздрве. Неколико дугих минута чуло се само тихо жуборење воде око једног потоцљеног пања. Ни један други звук. У једном моменту му се све учинило тако лепо и опуштајуће, а у исто време сабласно и неземаљски. Покушавао је погледом докучити другу обалу. Из трена у трен је помишљао да јој назире обресе, али су се сваки пут изнова ти обриси претварали у треперење и расплињавали се у млечној белини. Посматрање се претворило у зурење. Ослобођен од мисли, могао би овако остати заувек. У ствари, пожелео је да заустави време, да замрзне тренутак. Толико је уживао. Ипак, не може допустити себи толику себичност. Можда баш сада негде, неко изузетно пати и једва чека да прегура овај сат, деца никада не би порасла, он не би упознао своју унучад, болесни би остали заувек болесни, започети ратови никада не би били окончани... Најбоље је да време иде својим током, као и река пред њим. Играње природом не би

донело ништа добро. Тргуо га је звук аутомобила са преке стране. Враћајући се одакле је дошао, као пробуђен из сна, ногама је разбацивао опало лишће, а његов опори, киселкасти мирис још дуго му је лебдео у ноздрвама.

ПАД

Пад, незавршен, требао је бити крај. Пад је остављен да траје и свако јутро,

остављало је еуфорични траг, излаз из лавиринта. Одбијао сам могућност да могу изменити распоред и себе уврстити у непрегледни ред ишчекивања. Мучно ми је да дан завршавам са горким укусом, одсутним погледом и празном реченицом.

Давно сам дотакао празнину незавршеног пада. У мучној борби оставио сам све и

знам да не постоји и неће бити... Тешко је ипак без илузија. Оне су невидљиве, потребне, део су тебе. Оне су штит и изговор. И привидна светлост... И на крају, када се насмејеш лицу које најзад видиш после толико скривања.

Иза огледала живи неко. Са друге стране огледала живиш ти. Испустиш глас и он

одзвања, прија ти глас за који не знаш да твој је. Облик си привида али узвишен, потребан си, да поделиш тескобу. Најзад, чујеш непознати глас, слива се у твоју мисао.

Споро и скривено, изговориш жељу. Тихо, јасно, све или ништа, не губиш јер

желиш. И скривеност је разбуђена. Жеља је иста као и твоја. Само предуго заробљена...

Пад у погрешно изабраном погледу или знаку. Страх и сумња паралишу... Илузија? Још једна, залутала укрстила је пут у бекству. Пад, није био пад, трајао је...

СТЕПСКА ЦИТРА

У Санкт Петербургу су тог пролећа јутра упркос руху новог доба, снажно мирисала на пељмени, сочник и традицију. Храмови и дворци ушивени у недра Санкт Петербурга моћно су диктирали његов пулс. На некој од многобројних стаза парка у низовима борових и сенци птичје трешње, на клупи, необичан седокоси пар и цитра, попут бљеска запленили су му пажњу и хипнотисали чула. Та танка дрвена, изрезбарена кутија над којом су вибрирали звуци била је слична нечему што је давно видео у манастиру у којем се са девет година подвизавао са братијом. Након више од пола века је Алексеј поново био на овом тлу, одакле је некако успео да се ослободи логора гулага у којима је био под репресијом подвргнут страшним мучењима. Само неким чудом је избегао стрељање. Био је сигуран да су га сачувале анђеоске силе и дугогодишњи молитвени дух боравка у Седмојезерској пустињи под Казањем. Сада је ходао земљом своје крви, жељан ових мириса и звона који струје тако животно ношени свежином балтичких ветрова који струје над Невом. Однекуд су му били познати боја гласа слепог старца и виртуозни трзаји жица који су рађали божански звук и древне приче о степском житију, тек застао је корак да почине у радости, а тада запањено схвати да су пред њим брат Григорије и вољена Наталија Алексејевна.

Марина Раичевић

ПРОЛЕЋЕ У ДЕЦЕМБРУ

Била је зима... студен свуд, а у њој су чудесне гореле ватре. Један врели стисак промрзлих руку и њено прво пролеће у децембру. Један бљесак невино је разбио ноћ. Позвала је зору на двобој, али су обе устукнуле.

АЛЕЈА ЉУБАВИ

Мојим пријатељима сам и досадила причајући о нашој Алеји љубави у Дубици. Та алеја за нас Дубичане је нешто најзначајније у нашем граду. Иако је више нема, јер су платани који су је чинили посјечени. Све дубичке љубави почињале су ту. Многе и завршавале. Сви имамо сјећања на вечери на кеју. На неку срећу или тугу. Увијек сам вољела ту улицу и вољела проћи њоме. И сада одем тамо и гледам у Уну како тече. И данас ћу. Али пусто је некако. Голо. Осјећај је као да су ти све успомене посјечене. Сјећања на младост ипак остају заувјек. Жао ми је ове дјеце, јер се питам чега ће се они сјећати кад дођу у наше године.

Драган Ј. Ристић

СРЕЋА И НЕСРЕЋА

Некада давно, још у време мог бркатог чукундеде Ристе чије породично име од тада часно носим, забито планинско село М. живело је срећним животом. Не кажем да није било несрећа, неродних година и беде, али, шта значи срећа, а шта несрећа.

Несрећа је што у том селу данас нема ни једне живе душе, а срећа је што урушене кровове и сабласне остатке зидова одавно нико није видео, иначе би и тај од туге отишао Богу на исповест.

АУТОПОРТРЕТ

То је заправо аутопортрет земље и свих тајни чуђења. Архитектуре одмазди добро изговарају моје име. По улицама се играју аутопортрети мојих часовника.

Ти аутопортрети мојих часовника изазивају нова имена мојих догађаја. На улицама су увек револуције сећања, револуције подсећања ко смо.

Мој аутопортрет ослобађа стања ствари и бруси јуриш за речи. Мој аутопортрет претумбава низове улица, тргова, побуна, речи, заклетви.

Јован Рукавина

Очи у очи, на путу. Из њеног аута, речи: „Ја хоћу да те пустим!?“ Пита га сапутник: „Шта каже?“ Сећање на младост, када је његов друг (пријатељ) пио због ње. сада она пије, тако кажу?! А он је вечерас „пијан“ од погледа! Очи у очи!!! Да ли ће око бити верно, као што је она ишла кроз живот – широм отворених очију, са рукама на волану, бесног аута. И пут без повратка на старо. Ново време, нови човек. А старе очи. Као поглед, на путу, ка малинама.

Иван Русјаков

СКРОЗ ОКРЕНУТО, А ОПЕТ ИСТО

Кроз неколико дана улазим у 69. годину како пишем хумористичне и друге приче и у 63. годину како пишем афоризме. И то не би било интересно да случајно, док сам писао, нисам преокренуо лист и при томе приметио да се је мој јубиларни број 69, и приликом превртања се није уопште променио, односно је опет био 69. Баш то случајно превртање ме је вратило на почетак мог писања и подсетило на речи мога оца који је пратио те моје дечје приче. Он ми је дословце рекао: Очигледно је да ти својим писањем желиш да преокренеш цео свет наглавачке како би га поставио на праве ноге! Ко би рекао да се ове речи могу обистинити, и то директно преко ове јубиларне године мог писања и њеног чаробног броја 69.

ЦРВЕНИЛО

Вода је кувала. Чајник је стајао на ивици старог шпорета на дрва, скоро антикног и раритетног, али и даље у функцији, баш у оној којој га је творац посветио. Соба је била врела као и вода. Ником то није сметало јер су промрзле руке и ноге споро упијале топлоту сагорјелог храстовог дрвета. Његово пуцкетање у пећи и хук димњака је била једина музика коју су слушали двоје људи. Жена и мушкарац. Мушкарац је први проговорио. – Сипај ми тај чај!

Посегнула је брзо, неспретно, да удовољи, вода је пљуснула на њен бијели длан.

Црвенило ће проћи. Црвенило никада проћи неће.

ЈЕЛА И ЈАБЛАН

Намрштио се, облацима, тмуран дан, а над прелепом Јелом надвио се Јаблан. Засијао његов поглед љубављу предан, разведрио јој осмех диван, покрио мало пиле у нежној крошњи које годинама зебе и подарио му целог себе. Гране јој је неко саломио, снегови хладни падали су дуго, самоћа се у корење увукла, вековима лед са срца није свукла. Укрстили су своје младице, везали жиле куцавице. Поново теку реке, миришу цветна поља, цвркутом их поје птице, снага Јаблана и чедност вите Јеле, своје сунце су створиле, а звезде жмиркају и светле као петровданске лиле, две исте душе су се среле и љубавне ватре тихо запалиле.

Наталија Симић

ПОРУКА ПРЕД ОДЛАЗАК

Можда сам ти јуче рекла да ћемо се чути свакако сутра и да ћемо се све договорити пред мој долазак кући, можда ти се нисам ни јавила јер сам у неком свом малом измишљеном хаосу, а можда смо јутрос седеле у кухињи и пиле кафу. Данас ме нема, било како било. Можда је само тако суђено. Немој да плачеш, мама.

ЛИСИЧИЈА ЈАЗБИНА

У сумрак кад смо већ били надомак села, Ивану паде на памет да оставимо ауто на друму и погледамо да ли је још увек у лесковом гају надомак реке, у пољу ђурђевка, под древним храстом стара лисичија јазбина поред које смо се играли као деца. Пођосмо покошеном ливадом. Храст беше ту и река је шумила у близини, ђук је певао у дубини шуме, ветар је лебдео међу врбама, звезде су се будиле једна по једна... Ударих ногом о нешто и штапом разгрнух шумску стељу. Пред нама се указа покривен маховином невелик стећак. Подиже се из траве тек пробуђена змија белоушка, блеснуше јој очи као алем-каменови. Иван показа руком ка реци и прекрсти се. На великој стени над реком стајао је огрнут плаштом ноћи козорог и гледао у нас. Иван шапну да су нас тама, време и сећање обманули те да смо залутали, ово није наш храст, нема у близини ни шанца што су наши ископали за време рата са Аустријанцима... Он тихо рече:

– Ово је дугарев гроб, дед је причао да је сахрањен тамо где је и убијен, хајдемо одавде...

И полако, не осврћући се, пођосмо ливадом ка цести. Пун месец је ишао за нама и свици су светлудали у тмини. Поче киша. Ђук је певао и даље своју песму.

НЕКО ИДЕ НИЗ БРЕГ

Неко иде низ брег, не видим ко је. Спушта се хладан јесењи сумрак на село. Миришу покисле колачаре на прозору. Црни се стара букова шума. Киша сипи. Весело гори ватра у пећи, варнице прскају около, сенке се скупиле око ње да се огреју. Гледам и не могу да препознам човека који се ближи селу. Мора да је неко наш док хита у кишној вечери овим непроходом. Носи нешто на рамену, неки невелик завежљај. Неко ће му се обрадовати. Нечија ће срца запевати ноћас. Од наших нико се вратити неће, осећам то... Прошло је три година од задњег рата. Понекад наиђе тако неко кишно вече кад блесне пламен лампе, разгори се ватра, а ветар запева своју јесењу песму. Пробуде се поспале наде у срцу... Киша пада, седим поред прозора и мислим како би то било кад би се појавио однекуд, попут овог путника у ноћи, наш отац, стриц, деда... Преде стари мачак у мом крилу, повремено отвори очи па и он погледа у ноћ. Киша пада и даље, пун месец ћути над буковом шумом у којој неста путник намерник. Са прага се чу лупкање репа наше пулинке Јуле и тих лавез њеног кудравог штенета. Пуцкетају букове кладе, варнице се подижу у вис и падају около. Пламен осветли зид и икону св. Аврамија, наше славе, дуње на ормару и миша који се крије између њих. Утихну ватра и тама се поново разви собом...

ГЛАСНИЦИ

На галопирајућим атима су гласници ратове објављивали. И наредбе покорним народима преносили.

Телали су, уз таламбасе, на јавна вешања или спаљивања, позивали.

Два врана гаврана су мајкама, на прозору грактала. О погибијама синова њихових.

Црквена звона су жалопојно цвилела. О несрећама нашим.

Телефон измислише. Са кабловима надземним и подземним.

Између господара живота и смрти, црвена линија се успостави.

У ратовима су линије телефонске пресецане. У муклини су топови грували.

Државнике су узалуд прислушкивали. Од државника није имало шта да се чује.

А онда, бежичне телефоне стручњаци измислише. Ајфоне, са уређајима свемогућим.

Без дизалица, аутомобили су, даљинским управљачима, у ваздух издизани.

Заштићени шифрама, дилери дроге, кориснике маме.

Мафијаши сачекуше уговарају.

Брачни другови се међусобно уходе.

Деца у школи, преко бубица, задатке преписују. Знање краду.

Друштвене мреже свемоћне постадоше. Телешопом, бабе у девојке претварају.

У новинама су и смртовнице лажне. О покојницима све најбоље пишу.

Телевизије своје емисије рекламама нуде. У које ни деца не верују.

И ругобе моралне, лепотом се хвале. Селфије намештене, изазовно нам шаљу.

Телефонима се анонимно прети. Гласовима извештаченим.

Педофили децу намамљују. Макрои клијенте опслужују.

Телефон људе зближава. Глобално село постадосмо. Обавештени смо о збивањима и на острвима пустим.

Изложени смо искушењима гласова заводљивих. Једино глас разума тешко нам допире. И опомињући глас Бога јединог.

ОБРАД ИЗИШАО ИЗ СЕБЕ

Слободану Ристовићу

Почео је да пише још као млад, на поселима. Тачније, на *артијцима* за сваку прилику, али не и за сваку жену.

У војсци су га „дужили“ за текст за свако *Весело вече*. И народ и војска су се смејали. Капетан му је предложио студије књижевности, кад изиђе из армије и кад се „скине“.

А он се „скинуо“ тек кад је исцрпљен стигао жени и са буквицом. И док се она мешкољила, чекала и заспала, опет је извадио *артијцицу* и до зоре *урезивао* *словиће*.

Нагињали су да пише смешно, а он је то називао трагедијом. Кад га до краја нису разумели, изгубио је са *Беле Земље* и отишао у варош да објави књигу.

*

Сад га држе на узглављу са Сен Џон Персом, Симићем и Матијом, али за њега се најчешће хватају пред спавање.

Јелена Станојевић

ИСПОВЕСТ ЛАТЕНТНОМ ПОДСТАНАРУ

Када сам почињао да пишем, смејао сам се себи.
Не што не знам писати, већ што ме неће разумети.
Кажу, када човекова душа попије разочарење,
тада се рађа најлепша уметност.

Седим заједно са ђаволом... играмо шах...

Бела и црна поља плешу пред мојим очима као
тајанствене одаје моје душе.

Гледамо се у очи... дуго...

Игра постаје напета, па досадна, у ретким трену-
цима чак и занимљива...

Ми се цео меч гледамо у очи, не једноставно и
обично већ некако дубље, испитивачки...

Посматрамо један другог као судија кривца или
убица жртву и тражимо мету.

Покушава да ме матира, брани ме пијун.

Знам да ће добити игру, али нека га, нека чека.

Не жури се ни мени, ни њему...

У том продужетку тече живот или његов нихи-
лизам...

Да не бих полудео, почео сам да пишем.

Знао сам да ће ме то отерати или путем лудила
или путем стваралаштва.

Данас подједнако идем и једним и другим.

ЦИЉ

Само Бог зна мој главни пут и споредне стазе.

Увек сам била на споредним путевима судбине, који су се рачвали: Краткоиспрекидани, Босоногонизани, Трновиторазвојни, Смрзнутопловни, Неуморнокружни, Тесноминирани, Залуднозатворени, Случајнокључајни...

Неасфалтирани имали су само један циљ.

И шта да ради писац? Где одлутају мисли и у какве умодерине залута мина?

ОПРОСТ МОЛИМ

Богом сабрани отачаства нашега ради оци, браћо, краљеви, кнези, бољари, сабрасмо се овде на светој нашој земљи, овде на прокрвљеној Бистрици оца мога и светога ми оца, овде у Богоздању твоме рукотвореном руком твојом. Овде у рањеном Дечану, утамниченом у синцире и жице окованом. Сабрасмо се овде у дворској цркви светога Јована Претече у Сврчину на Малу Госпојину где мене самодршца архиепископ кир Данило окруни круном краља уз хвалебна славославља која уредише епископи и паства.

Ево ти клечим, оче мој Стефане и Свети оче преподобни Мина Мироточиви, и скуте ти љубим и опрост тражим и молим. Опрости мени грешноме на неразумије које учиних у часу подослабости своје. Опрости моме непросвештенију разума, када стах оцеубицом, када у свом неразумију слушах злонаравне и злоговорљиве који злополоученије узроковаше. Опрости мени, оче и Свети оче, овде у Неродимљу где се сукобисмо. Опрости ми и у Звечану где те утамничих и где ти душу престави Господу. Опрости мени грешноме, Свети оче, не мене ради но ради ове прокрвљене земље и обстајатељства њенога.

ПЛЕШЕМО И ВОЛИМО СЕ

Била сам у Литванији, земљи вилењака и балтичких ћилибара, док нам се пас Пилкес мотао око ногу. Била сам у Шпанији, аутостопаала с Пољакињама, пила сангрију и вртило ми се у глави јер никад не пијем. Била сам у Конуи и гледала семи-церемонију дервиша, и птице на минаретима џамија. Била сам у Азербједану и гледала најљепши ватромет поводом Дана републике. Била сам у Тунису и клањала на пјешчаној плажи за Лејлетул-мирац и купала се у тиркизном мору. Била сам у Андалузији и гледала Гранаду са врха Алхамбре. Била сам у Ирској у некој пустоши за вријеме урагана Ophelia. Била сам у Истанбулу и јела колач трилеће на азијској страни, Üsküdaru. И била сам још на *ихахај* мјеста.

Поразбијала си ми скоро све путничке магнетиће са фрижидера. То ти било занимљиво. Стомак ми је пун стрија, објешен. Уморна сам. Нисам спавала једну и по годину колико ти имаш. И знаш, није ми жао. Ниједан магнетић не бих мијењала за твој смијех и сјај у очима кад плешемо заједно у дневној соби док *Vaya con Dios* пјева чувену „*Neh nah nah*“. Живот је добио нови смисао, и причат ћу ти ко сам била.

ПРЕДРАСУДА

Седела сам у парку са пријатељицом и посматрала децу која су се играла на тобогану. Једна групица се играла с лоптом. Само је један дечак седео на поломљеној клацкалици и гледао их. Био је Ром, али је ме одушевила његова лепота.

– Зашто се не играш с њима? – упитала сам, а он ме је погледао ћутећи.

– Децо, хајде, дајте мало лопту и овом дечаку, нека вам се прикључи у игри.

– Не може он с нама! – рече један буцкасти и настави да тупка неспретно лоптом.

– Нећу да се играм, тето! – довикну дечак с клацкалице.

– Како вас није срамота, да се тако понашате? То вам је друг... Одмах да за укључите у игру.

– Увек га зовемо, али... – поче један чупави и очима ми показа на мог штићеника.

Погледала сам у његовом правцу. Одлазио је погнуте главе, шепајући на обе ноге. Дечак је имао деформитет који нисам приметила док је седео. Помазила сам малог по коси и кренула за малим Ромом.

САНДАЛЕ

Управо сам добио дјечје сандале од жуте коже, лаке и удобне, приањају за ногу и за камене избочине на стрмој стази низ коју трчим, затим нагло скренем, узверем се уз стијену, скочим са ње па уђем у храстову шуму, затим у корито потока, трчим поред воде и нађем се очи у очи са лудим Тодором.

Неко ме дозива нервозно, рекао бих љутито, али се плашим да то кажем јер то је моја жена и могла би да прочита причу.

– Чекам те већ десет минута.

– Био сам у дјетињству.

– Ја више не могу да живим с тобом, јеси ли размислио за сандале, да их купим?

– Купи.

– Ето, не знаш ни јесу ли уникатне, ни хоће ли ми одговарати, стално си одсутан, мислиш на неку другу.

– Мислим на лудог Тодора кога сам се плашио у дјетињству.

– Ја се никог нијесам плашила а сад се плашим да мислиш о другој. Теби је лако, ничег се не плашиш.

– Плашим се.

– Чега.

– Да ћеш прочитати причу.

– Како се зове?

– Сандале.

Зоран Тодор

НЕСПОКОЈ И НЕМИР

У главној улици главног града, застао сам и чучнуо. Не црвеним од стида што невешто машем рукама покушавајући да полетим, окружен пролазницима који ми добацују, баш у тренутку када ме прихватају ваздушне струје вишедневне београдске кошаве и подижу високо према Калемегдану.

Прати ме све слабији одјек поруга док заузимам врх стуба, а бронзани Победник ми пузи уз леђа и избацује колутове дима кроз које према ушћу теку две митске реке доносећи неспокој.

Седи тако на мојим раменима и пуши.

Маја Томић

ЕПИТАФ

Овде лежи
сама
са кесицом сувог грожђа
коју је увек добро имати на оном свету

ОПИЈУМ ЈЕ РЕЛИГИЈА ЗА НАРОД

Петре, буди се, подне је! Опет си се пуцао хемијом! *Опијум је религија за народ љубави, религија за овај напашени народ.* Ниси се купао данима! Ја бринем, Софија, само о једном, а то је хигијена душе. Ти си наркоман! А ти си мени све! Што си нервозна, да не треба да добијеш? Не коњу, трудна сам. Након три дана Петар се пробудио и решио да се запосли. Свануо је тај дан када ће попустити свету и стопити се у масу! Живео капитализам! Шетао је тако улицама града кад се чуо звук поруке на телефону. *Умро ти је отац. Сада коначно можеш бити богат без гриже савести.* Министар пропасти, често је отац умео да говори Петру. Ти си рођен за Министра пропасти. Свратио је у оближњи бар и попио виски, који је често умео да попије са оцем. И, јеси ли нашао нешто? Нисам љубави, посао је нашао мене. Баци пред Софију Вечерње новости са насловом „Убијен премијер ШОДАН”. БИЋУ БОГАТИ НАСЛЕДНИК. Волиш ли ме и даље? Имам ли избора? Устаде са стола и у ходнику спази лик у огледалу. *Збогом стари. Нека ме сачека најскупљи са две коцке леда, па ћемо све надокнадити. Мирно спавај.*

НАДА

Облаци су се шуњали небом по мраку да их нико не види. Мало би чучнули на брда да се боље сакрију па да кроз густиш стругну далеко од туђих погледа. Скривени по јаругама су чекали прилику да нестану као вампири из протекле ноћи. Потоци су их чврсто држали приковане за мокро камење и росну траву за коју су се грчевито држали тако да су капи небеског зноја се сливале низ бујну вегетацију. Издајничке капи пореметише тишину ноћи добујући о одуке и лимене кровове на којима је до тада тишина спавала а птице чекале лек од птичијег грипа наком-стрешеног перја и зажарених тела. Лишене сваке мисли о беспомоћи и окованом небу су дочекале лек. Велика шака је стигла у њихов стан и трпала уплашена и разиграна срдашца у јутану врећу пуну страха, мрака и панике. Лек је стигао, само још да проклета киша стане и наложи се ломача, али облаци не дају. Зграбили су небо и сада лију крупне капи по земаљском своду дајући лажну наду да ће птичије шије издржати торзију, лековиту за птичији грип.

НЕМАЊА И АНА

Тог уторка је побегао са последњег часа географије, само да га другари не би

ухватили како се мота око контејнера у Палмотићевој улици. И даље је била ту, у својој хаљиници изједеној од мољаца, са исфлеканом кецељицом и жваком у коси. Окренуо се да види да ли га неко гледа. Није било никога, сви су и даље у школи. Подигао ју је и отрчао кући. Мама и тата су били на послу. Брзо ју је опрао и ошишао јој косу. Хаљиницу је ставио у фиоку, између блокова за цртање. Сад нема времена да се игра са њом, мама ускоро стиже из канцеларије и љутиће се ако је види. Сакриће је испод кревета и средиће јој хаљиницу док мама и тата спавају. Мама није хтела да му купи лутку за рођендан, полудела је кад ју је питао. Сад коначно има своју Ану коју може да фризира и пресвлачи. Да, зваће је Ана, име је смислио још кад му је био рођендан.

ЧОВЕК

„Што је човјек а мора бит човјек“
Петар Петровић Његош – Горски вијенац

У старословенском језику именица *човек* има облике:

Једнина *човек* (ст.сл.) *чловек*

Множина *човеци* и двојина *људи*.

Негде на путу нашег словенског развоја *човеци* су нестали.

Облик двојина је данас плурал именице *човек*.

Тако је човек остао сам међу људима.

Ово би значило да нема ироније у Диогеновој потрази за човеком под свећом на препуном тргу људи. Његошеве речи с почетка говоре да човек није биће предвиђено за све недаће које га чекају на овом свету. Колико је човек спреман да се са свим искушењима бори толико се види његова снага.

Ко је човек него борац.

Пучина је стока једна грдна...

ЈЕДНА КРАТКА И СКОРО ЛЉУБАВНА ПРИЧА

Паметан човек је цео свој живот био врло паметан. Немилосрдно је поткопавао и саму помисао на неразумевање неког проблема, био он исказан бројевима или речима.

То га је довело тамо где је сад. У зграду чије су архитекте, помислио би човек, били ванземаљци; међу људе, који су се, као партизани, сложено и без изузетка, облачили у беле мантиле; међу особе, чија је убеђеност у сопствену памет била чвршћа од оловних сандука у којима су чували предмете свог занимања. Никако они нису мислили да је то, што они раде, најбитније на свету, али кад би неко то тврдио, сигурно му не би узели за зло.

Једног дана је сплет случајности лишен свести, који, по веровању паметних људи, води свемир од почетка, до паметног човека довео занимљиву жену. Сваки део занимљиве жене, сваки њен покрет и реч били су само њени. Паметан човек је био опчињен. Проценио је појаву занимљиве жене као вредну његовог времена, и њој изложио свој план да је уврсти у поворку загонетки које је његов брилијантни ум одгонетнуо. Када је занимљива жена одбила, паметан човек се запрепастио. *Када будеш разумео колико не разумеш, среићемо се поново. Постоји Неко, за Ког зна најлепши део твог бића, ко ће се за то побринути.*

Паметан човек се замислио. Можда он, ипак, и није толико паметан.

ЧУДО У ПАРКУ

Још су живели у Суботици. Кад је вебра ноћ, мајка их је терала да покрију „Војме Оца“ капом.

Једне вечери заборавио је да на чело навуче капу. Са братом враћајући се, носили су оцу на железници вечеру, пролазећи кроз парк, приметио: комшија сав у белом, седи на клупи. Пришао је да га поздрави, пружио му руку, рука је прошла кроз човека као кроз ваздух.

Ужаснути отрчали су кући. Човек кога су срили у парку одавно није међу живима.

Марјан Урекар

БЕЛА, ДАЛЕКА И СУВИШЕ ХЛАДНА

„Да ли смо ми заиста срећни?“, питала је док смо лежали у влажној тами летње ноћи.

Глава јој је била на мојим грудима, ноге подигнуте на зид изнад узглавља, док су мршаве руке нервозно тражиле телефон под јастуцима.

Клима-уређај је монотono зујао и набијао рачун за струју.

Шест месеци касније били смо разведени.

Не сећам се шта сам јој одговорио оне ноћи.

Илонка Филиповић

УМОРАН ДАН

Још је један дан добио нову бору и неколико си-
једих и чека да оде у мировину.

Кад би се погледао у огледало, не би ни сам ви-
ше знао је ли петак или понедјељак.

Уморио се иако није богзна што радио.

Бојан Хоџић Косорић

ДЕВОЈЧИЦА КОЈА ВОЛИ СНЕГ

Хоће. Биће. Требало би да буде. Сутра можда.
Снег.

ПИСМО У БОЦИ

Данас је успјешни риболовац Мак умјесто рибе ухватио боцу. Управо на том мјесту вода је из брзака прелазила у дубоки вир. Кретала се у круг правећи свртак, а онда би дио онога што је носила притјерала уз обалу, или избацивала на пјешчани прилаз води. Тако је и необична боца дошла у Макове руке. У њој је било писмо и мала фотографија неке лијепе дјевојке. И на овај начин је покушавала наћи сродну душу.

Риболовац Мак је био срећно ожењен. Писмо и фотографију је пажљиво вратио у боцу, добро је затворио и пустио низ ријеку, надајући се да ће низводно наићи на неку овој лијепој дјевојци сродну душу.

ПРОГОН

Јуче су ме избацили без оклевања, као псето, као нечовека, као гњиду. Знаш, мени није због тог избацивања колико до мојих трагова који су се вукли. И нису се извињавали. Али ни то ми није засметало. Па ни то што никада и неће. А и шта ће ми? Шта може неко *извини*? Да ли може да врати мени моје трагове који су су се вукли?

ЛИЦЕ ВРЕМЕНА

Звијезда је у Свемиру изгубила своју постојаност.

Издахнула је. И у свом умирању њена Свјетлост заробила је ум и одгурала разум.

И док срце на Земљи тражи човјека, шизофренија у човјечанству свијета Трећег миленија, између угашених Звијезда у празнини Свемира, блиста. Добива на цијени. Док Свјетло душе заборавља на ново рађање и на свом путу за Вјечност, освјетљава Наказу или Човјека.

Вријеме ће показати тек лице своје.

КЛИНЧ ЧВОР

Није било тако давно, али није било ни скоро. Човек и жена живели су у великој кући у Кисачкој улици у Новом Саду. Жена је бринула о кући, мушкарац о окућници. Она је волела да шије, он да мајсторише. Волели су се, али, на жалост, нису имали децу. Ако питате њихове комшије, рећи ће вам да се нису раније тако јако волели. Пролазници су увек виђали два бела, помало наборана, али насмејана лица. Њихова љубав је била чврста као канап везан у клинч чвор. Он је био на некој битној функцији, носио је неку униформу, можда је био неки пуковник или мајор. Она је била шнајдерка. Тада сте у Новом Саду, када вам треба добра хаљина, могли да чујете само једно име: „Свилена“. Тако су је звали, јер шта она сашије, није могао нико од Њујорка до Милана. Он је био частан, а она је била вредна. Нису имали рутину. Да ли је то због њихових занимања или неизмерне љубави, није се могло проценити. Једног јутра, он је устао, обукао униформу и убио је, потом је узео канап, направио клинч чвор и обесио се.

ЉУБАВ ПОКРЕЋЕ СВИЈЕТ

Недостајање након толико грешака у животу, можда је то све само алузија моја. И нисам вјеровао да људи могу и знају да буду веома чудни, али морао сам да идем напријед и да не осврћем се никада више на старо. Да, и ја сам имао некога до кога ми је стало, али сада када схватим коме сам давао своје драгоцјено вријеме, схватам да све је то моја машта крива. Нисам знао да је љубав све оно што треба да се осјећа срцем, а не новчаником. Бјежећи од проблема свих, знајући да прате ме стопе и судбине зле које су спремне да оробе ме заувјек у своје наручје од птица злослутница, ишао сам напријед. Увијек сам сматрао да самоћа моја ће да победи свако зло, али за грам љубави се увијек опечем. Никада нисам научио како да некога волим, али с временом сам пронашао некога. Да, она је била жена живота мога! Смисао постојања, среће у сваком тренутку датом је била музика, спремна да саслуша ме када је то најпотребније било. И сретан сам јер имам све што сам желио, само њу и ништа више. А све друго, кажем само да вријеме ће да покаже када се најмање надам какав је заправо данас неко.

РАДОСТ

Његова је прича:

Награбио сам доста туђих живота, прошапутао је рањени и незнани вук, ратник-специјалац. То је рекао када је испалио претпоследњи метак према онима који су га опкољавали. Сада ће мрак освојити моје тело, ум, очи, душу а они ће узети све моје: оружје, ножеве, цокуле, сајлу за дављење, неће ме нахранити, оставиће ме зверима, али пронаћи ће фотографију моје ћерке-јединице и ми ћемо опет бити заједно.

СТВОР

Сати су одмицали. Мрак је покрио село које се пружало тик до обале самог Дунава. Ту и тамо чуо се звук понеког возила. Једно се зауставило уз звук шкрипе кочница. Возач је нервозним покретом уз тресак затворио врата кола. Био је видно узнемирен. Ушао је кроз нечију капију. Несигурно је закуцао на улазна врата куће. Домаћин га је срдачно увео у кућу не скривајући радост што види пријатеља. А и та радост је кратко трајала.

– Хајде, седи... Нешто се десило...

Бледо лице човека се искривило. Сео је за столом немоћан да прикрије дрхтај руку. Пријатељ му је донео ракију.

– Хајде, попиј мало, опустиће те... Домаћа је... – Сео је насупрот пријатеља. Чекао је расплет приче.

– Дакле, шта је било...

Пријатељ му је био видно потресен. Тешко је повезивао речи.

– Кренуо сам од куће и било је све у реду. Кола су добро функционисала. Пустио сам музику да ми буде пријатније. Нигде никог. Свуда тама. Таман сам се мало опустио, кад оно у сусрет с намером ми је ишла огромна људска силуета.

Радио је утихнуо, кола су стала. Хтео сам да кренем, али никако да проради мотор. Силуета створа се приближава, ишла је баш ка колима. Ухватила ме је

паника и језа. Необичан је то осећај. То је прошло кроз мене. Био сам парализован ни сам не знам колико... Нисам могао да учиним било шта. Најежио сам се силно. Тада сам први пут у животу схватио да сам немоћан, да ме савладао страх...

Не знам колико је времена трајало када су се зачули звуци радија и брујање мотора.

Човек је заћутао на тренутак видно збуњен.

– Чудно, ту причу сам чуо од једног нашег пријатеља пре неколико дана. Најбоље би било ове ноћи да преноћиш код нас.

Сутрадан за време доручка, зазвонио је телефон. Домаћин је подигао слушалицу и помно саслушао саговорника. Лице му је пребледело. Једва је држао слушалицу.

– Иста релација... прошапутао је као да се пре-слишава. Разговор је био завршен.

После извесног времена домаћин је саопштио пријатељу:

– Знаш, на оном истом месту које си поменуо ноћас, један брачни пар је погинуо. Оно није било за тебе, сачекао је њих.

Два пријатеља су се дуго, ћутке гледала...

АУТОРИ

Агић Славица (1958, Бачка Паланка); пише поезију, прозу, афоризме, сатиру и песме и приче за децу; објавила је збирку поезије „Башта живота“; сарађује са часописима; заступљена у антологијама и зборницима; вишеструко похваљивана и награђивана за поезију, приче и афоризме; живи у Бачкој Паланци.

Алексић Снежана (Београд), магистар драмских уметности; пише кратке приче; објавила је књиге „Одлазак 5.“ (краћи роман) и „Поглед из другог угла“ (збирка прича); заступљена у зборницима; живи у Београду.

Алемпијевић Милош (1981, Београд), завршио је правно-биротехничку школу; пише приче; живи у Београду.

Андрић Јанко (1998, Крагујевац), студент; пише приче; заступљен у зборницима; живи у Крагујевцу.

Аничих Елена (2003, Бањалука), студент медицине; пише приче; живи у Бањалуци.

Аризановић Оливера (1971), дипломирани филолог (српски језик и књижевност), пише поезију, прозу и есеје; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Нишу.

Арсенијевић М. Александар, преводилац; пише кратке приче, поезију и прозу, хаику; објавио је „Мишљење љубави“ (поезија, 1991), „Јеванђеље за децу“ (проза,

2010), „Свети краљ Владислав“ (2016), „Свети краљ Драгутин“ (2016), „Сунчаност, смртност“ (2020), „Вртови“ (2020); заступљен у антологијама; заступљен у бројним зборницима поезије и прозе; преводилац шездесетак књига (са енглеског и руског); аутор текстова у периодици, зборницима, монографским издањима; превођен на руски, француски, енглески и румунски језик; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Арсид Д. Русомир (1949, Извор, код Сврљига), пише кратке приче, поезију и прозу, за децу и одрасле; објавио је двадесетак књига поезије и прозе; заступљен је у многим антологијама и уџбеницима за предшколце и млађе основце; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Нишу и Извору.

Арсов Ванчо (1961, Штип), пише песме, приче и афоризме; заступљен у зборницима прича; живи у Кочанима (Северна Македонија).

Бандука Јововић Милојка (1951, Сарајево), педагог; пише афоризме, песме, епиграме, хаику поезију, приче и дечију поезију; објавила књиге поезије: „За и против“ (2007), „Запали свијећу“ (2009), „Колијевка гавранова“ (2015), „Шавови душе“ (2018); књиге афоризама и епиграма: „Скривено звоно“ (2011), „Меку душу сви мијесе“ (2013), „Варнице“ (2019); књиге хаику песама: „У ходу“ (2010), „Свјетлост и тама“ (2016) и књигу дечије поезије „Звуци дјетињства“ (2018); сарађује са бројним часописима; заступљена у више зборника и антологија у Србији, Републици Српској и Црној Гори; награђивана; живи у Подгорици.

Батас Драгана (1977, Београд), дипломирани економиста; пише приче; живи у Београду.

Батин Борислав (1954, Београд), инжењер машинства; пише поезију и прозу; објавио књиге: „Зборник сновидости“ (збирка поезије, есеја и кратких прича, 2001), „Три дана новембра“ (роман, 2004), „Логонаути“ (роман, 2004, преведен у дигиталном издању на енглески језик); песмама и причама заступљен у разним зборницима, књижевним часописима као и на интернету; живи у Београду.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), грађевински инжењер; пише кратке приче и афоризме; причама и афоризмима заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Берг Софија, инжењер пољопривреде, дипломирала и на факултету безбедности; пише кратке приче и поезију; сарађује са часописима; живи у Београду.

Бибин Милорад (1951, Меленци код Зрењанина), машински техничар; пише афоризме, поезију, хаику, приче; објавио је шест књига афоризама, три књиге поезије за децу, две књиге песама, две књиге хаику песама, и једну књигу кратких прича; вишеструко награђиван за приче, песме и афоризме у земљи и иностранству; заступљен у више од сто зборника; сарађује са часописима; живи у Зрењанину.

Билић Ана (1980, Шибеник), дипломирани новинар; пише поезију и прозу; објавила бајке: „Тајна бакиног тавана“, „Витезови рата“, „Чувар блага“, „Вилинске приче“, „На крају свијета“, „Обећање капетана Страшног“, „Приче за Винка“, „Како је Ћушо спасио Трибјун“ и „Бјарки – чудесна прича о малом меди“; објавила диск са причама за децу „Вилинске бајке“; награђивана; живи у Шибенику.

Блажевски Тодер Ристо (1948, Скопље), дипломирани правник; карикатуриста, хумориста, есејиста и аниматор; пише хумористичне приче, кратке приче, афоризме,

есеје; објављене књиге: „Нула Вавилонска“ (карикатуре, 1995), „Хомо балканикус ептен занесеникус“ (карикатуре, 1999), „Јас сум виновен за сѐ“ (збирка хуморески и афоризама, 2008, објављена је и на француском језику под насловом „Меа culpa“, 2014), „Аспекти на карикатурата“ (2014), „Воинственото перце“ (карикатуре, 2015), „Јас не сум виновен за ништо“ (збирка хумористичких прича, афоризма и карикатура, 2018, објављена је и на руском језику под насловом „Я ни в чем не виноват“, 2019); сарађује са бројним штампаним и електронским часописима; превођен на енглески, бугарски, српски, турски, француски и руски језик; живи у Скопљу.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), књижевник и ликовни уметник; објавио преко сто ауторских књига, алманаха, антологија (поезија, проза, хаику, драма, есеј); награђиван у земљи и иностранству; превођен на двадесет језика; ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду...; члан Удружења књижевника Србије; председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; оснивач Тријенала визуелне и експерименталне поезије; уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“; живи у Ваљеву.

Божих Јованка, пише песме, хаику поезију и кратке приче; објавила: „Шта не урадих“ (поема, 2019), „Зраци“ (кратке приче, 2015), „Од душе до душе“ (двојезична књига поезије са КарМен Булзан, 2015, Румунија), „Ваљевска села“ (2010), „Ваљево које волим“ (2008), „Прозирани облак“ (хаику песме, 2000); заступљена у антологијама, зборницима, домаћим и страним часописима; хаику поезија превођена на све светске језике; награђивана у земљи и иностранству за кратку причу, поезију и хаику; живи у Ваљеву.

Бојовић Ивана (1972, Зајечар), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; сарађује са часо-

писима; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Земуну.

Бошковић Саша (1990, Винковци), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише песме, приче и афоризме; заступљен у зборницима; књига песама „Песме из нехата“; живи у Београду.

Брауновић Јован (1994, Беране), дипломирани правник; живи у Будви.

Бркић Марина (1983, Београд), пише песме и приче; збирка песама „Вино за госта“ (2020); живи у Београду.

Букарић Енсар (1968, Бутојно), дипломирани инжењер машинства; пише кратке приче, песме; објавио збирку поезије „Поетизирање свемира“ (2018, у коауторству са Вернесом Манов и Нијазом Рујанцем); сарађује са часописима; заступљен у зборницима и антологијама; награђиван; живи у Горњем Вакуфу.

Букоња Живко (1940, Метовница код Бора), агроном и магистар економије; пише песме, приче и афоризме; књиге песама: „Светле песме и коњаник таме“ (2017), и „Капије бола“ (2019) и „Дете сања“ (2022, песме за децу); живи у Бору.

Бурмуџија Дарко (1976, Нови Сад), професор филозофије; пише поезију и кратке приче; објавио збирку поезије „Ноћ тамних манира“ (2009); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Василевски Ришард (1938), пише песме, приче и афоризме; објавио шеснаест књига; добитник бројних награда; живи у Колумни код Лођа (Пољска).

Васић Момир (1958, Тузла), дипломирани економиста; пише песме, приче, поезију за децу, афоризме, сати-

ричне приче и сатиричне песме; сарађује са сатиричним часописима; живи у Зворнику.

Векић Гордана (1977, Раља код Београда), пише приче.

Вељић Вероника (1942, Љубљана), пензионер; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Смедеревској Паланци.

Видаковић Бранислав Трн (1980, Рума), дипломирани правник; пише поезију и кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Руми.

Вићентијевић Катарина, дипломирана глумица и мастер културолог; пише песме, приче и драме; живи у Ваљеву и Београду.

Влајковић Ангелина, социјални радник у пензији; пише кратке приче; живи у Параћину.

Влајковић Милан (1949, Појате – Ћићевац), социјални радник у пензији; пише кратке приче и монодраме; објавио књиге: „Балкански вигвам“ (сатиричне приче), „Не, зовем се Павле“ (аутобиографске приче), „Пас“ (монодрама), „Избори у балканском вигвamu“ (сатирични игроказ), „Време поздера“ (аутобиографске приче); заступљен у зборницима кратких прича; живи у Параћину.

Вујисић Александра, пише приче; живи у Подгорици.

Вујовић Марија (1940, Книн), професор књижевности у пензији; пише кратке приче и песме; објавила књигу прича и песама „На крилима сећања“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Вукотић Јелена (1982, Карловац), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише прозу и есеје; заступљена у зборницима; живи у Ваљеву.

Гавриловић Сене Драгана (1971, Београд), новинар; пише кратке приче, књижевну и позоришну критику; приредила хрестоматију „Златна књига светске књижевности“ (1999); књиге кратких прича: „Укус живота“ (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007), „Укрштеним стазама истине“ (2008), „Сенке“ (2008, трилогија збирки кратких прича); заступљена у преко четрдесет зборника кратких прича; живи у Београду.

Глишић Ненад (1972, Крагујевац), објавио петнаест књига; био члан редакција часописа *Липар* и *Кораџи*; објављује у периодици; живи у Крагујевцу.

Дамчевић Софија (1988, Београд), филолог; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима у земљи, региону и иностранству; добитница је неколико награда за поезију на међународним фестивалима.

Делић Милана (1995), дипломирани инжењер графичког инжењерства и дизајна; пише песме и приче; награђивана; живи у Зрењанину.

Димитријевић Јасмина (1971, Крушевац), збирке песама: „Песме из трамваја“ и „Ружа у снегу“; заступљена у зборницима; песме су јој превођене на стране језике; живи у Загребу.

Димовски Елигијуш (Eligiusz Dymowski, 1965, Саники, Пољска), доктор теологије; пише песме, приче и књижевну критику; објавио збирку песама „С друге стране речи“ (2018); сарађује са часописима; превођен на српски, словеначки, македонски, руски, белоруски итд.; живи у Кракову (Пољска).

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаикуа „Заструпљена река“ (2000), „Слепи колосек“ (2018, афоризми), „Изабрране

приче“ (2018); коаутор је књига „Раскршће ветрова“ (2003) и „ПреЗЕНг анегдоте“ (2006); уређивао часопис „Хаику момент“; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Драгић Тамара (1987, Бањалука), пише песме, романе, приче и књижевне критике; књига песама „Сам у гомили“ (2016) и роман „Божићи у времену“ (2020); заступљена у часописима, зборницима и антологијама; награђивана.

Дрљевић Дарко (1962, Колашин), слободни уметник; пише кратке приче, бави се сликарством, илустрацијом, графиком, као и анимираним филмом; објавио је књигу карикатура и кратких прича 2010. године; добитник је више од сто награда на домаћим и међународним такмичењима; живи у Подгорици.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; пише кратке приче; објавила књиге: „Рејхана која то није“ (2007) и „Трагови смисла“ (2016); заступљена у зборницима; живи у Рабу.

Ђорђевић Алексина (1967, Параћин), новинар; објавила збирку колумни „Голе жене“ и роман „Пита од пита“; заступљена у заједничкој збирци песама „Артикулисање“; живи у Параћину.

Ђорђевић Снежана, пише приче.

Ђуза Живко (1954, Подрашница код Мркоњић Града), пише кратке приче, прозу и афоризме; објавио збирке афоризама: „Прогнозе из воде“ (2008), „Истрага је у току“ (2010), „Буква ливадарка“ (2011), „Шта су писцу хтјели да кажу“ (2012), „Ово и оно“ (2015), „Писање у вјетар“ (2019) као и књигу прозних текстова „Мркоњић Град на узбрдицама и низбрдицама“ (2017); сарађује са бројним часописима; заступљен у више антологија хумора и сатире; живи у Подрашници.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама: „Задужбине“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена“, „Азбучник православних манастира на тлу Србије“, заједничку књигу „Дружење са вековима“ (заједно са Ј. Ђурић и М. Митковић), „Азбучник српских православних манастира ван Србије“, „Графити живота“, „Душа светлости“, „Записи“; заступљен у више од сто педесет зборника поезије и кратке приче и неколико антологија; радови су му објављени у Србији и иностранству; превођен; живи у Нишу.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију“ (2011); заступљена у више од седамдесет зборника на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Замуровић Сара (2002, Кикинда), студент математике; пише приче; награђивана; живи у Кикинди.

Зељић Павле (2000), студент српске књижевности и језика; пише поезију и прозу на српском и на енглеском језику; објавио збирку песама „Икар и Месија“ (2019); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван за поезију и прозу; бави се превођењем поезије и прозе са енглеског и на енглески језик.

Зенг Бранка (1955, Панчево), кројачки радник у пензији; пише поезију и прозу; објавила три збирке поезије: „Сунцокрет“ (2010), „Михољско лето“ (2011) и „Још искри у оку“ (2014); сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима поезије, прозе и прича; награђивана; живи у Панчеву.

Златановић Марковић Валентина, пише приче; живи у Ужицу.

Ивановић Ј. Милијан (1972, Тузла) графички дизајнер; пише песме, приче и романе; објављене збирке песама: „На пучини међа“ (2019) и „Мозаик пољубаца“ (2022); сарађује са часописима; живи у Београду.

Илић Вељко (Врање), пише песме и приче; живи у Врању.

Илић Гордана (1966, Београд), професор разредне наставе; пише поезију и прозу; роман „Помоћна кућа“ (2021); заступљена у зборницима; живи у Београду.

Илић Слободан (1953), доктор медицинских наука; пише приче и хаику поезију; збирка прича „У предворју љубави“ (2021); награђиван; живи у Нишу.

Јаковљевић Биљана (1973, Београд), професор историје; пише кратке приче; објављена прозна књига „Мица Мафија“ (2017); живи у Београду.

Јаничић Чедомир (Задар), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио књигу прича „Et in Arcadia Ego“ (2018); сарађује са часописима; награђиван; живи у Сомбору.

Јеж Лазих Гордана (1971, Бихаћ) пише књижевну критику, есеје и публицистику; члан је Удружења књижевника Србије и Удружења књижевника Републике Српске, редовни је члан Матице српске; збирке поезије: „Кад се срећа зове Каћа“, „Број 644“, „Математика слободе“, „Народ од песме већи“; роман „Пут до истине“; сарађује са часописима и порталима; живи у Београду.

Јелисијевић Томислав (1994, Смедерево), дипломирани новинар; пише приче и есеје; сарађује са часописима.

Јовичић Саша Екс (1969, Осиек), дипломирани филолог (енглески језик) и дипломирани информатичар; заступљен у зборницима, антологијама, лексиконима и ал-

манасима кратких прича и афоризама; књиге афоризама „Ниша није добро“ (1995), и „Мисли из заветрине“ (1997); живи у Ирској.

Јоцић Стаматовић Тања (1965), дипломирани грађевински инжењер; пише песме и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Клашња Лепосава (1961, Београд), пише песме и приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; књиге песама: „Звонарева кћи“ и „Весталка“; живи у Београду.

Кљајић Горан (1955, Чапљина), пише афоризме и кратке приче; оснивач сатиричника „Носорог“; објавио око четрдесет и пет књига; приредио више зборника сатире; заступљен у зборницима; живи у Бањалуци.

Комбиљ Јарослав (1944, Стара Дубрава), дипломирани технолог; пише песме, приче и приповетке на српском, украјинском и русинском; сарађује са часописима; заступљен у зборницима кратких прича; преводи са српског, украјинског и русинског; живи у Врбасу.

Контић Душка (1958, Зеница), дипломирани филолог (српскохрватски језик и југословенска књижевност); збирка поезије „Немирни смирај“; заступљена у зборницима и антологијама; сарађује са часописима; живи у Никшићу.

Костић Миливој (1971, Ваљево), академски сликар; објавио више књига модерне и хаику поезије; живи у Новом Саду.

Крајновић Ведрана, пише приче; живи у Зрењанину.

Крецуљ Дејан (1959, Панчево), професор физике и групе ИТ предмета; пише кратке приче, поезију, приче за

децу, басне; сарађује са већим бројем штампаних и електронских медија; заступљен у више зборника и антологија кратке приче и поезије; живи у Београду.

Кукурузовић Катарина (1976, Земун), лекар; поезију и прозу пише на српском и енглеском; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Лагунџин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета“ (поезија, 2007); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Лајтиновић Светлана, пише приче; заступљена у зборницима; живи у Железнику.

Ленски Владимир (1990), објавио роман „Ходник“ (2022); живи у Београду.

Ликар Иван (1977, Косовска Митровица), филолог (енглески језик и књижевност); пише кратке приче, сатиричне приче, песме и драме; сарађује са часописима; награђиван.

Љубичић Гордана (1956, Ужице), магистар филолошких наука (енглески језик), објавила је више књига за децу и збирку путописа „Шака пуна бисера“ (2021); живи у Ужицу.

Љута Ал де, дипломирани филолог (оријенталистика), магистар права; пише приче и романе, аутор је ТВ драме; романи „Митрова воденица“ (2004), „Ледина“ (2005); сарађује са часописима; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Максимовић Злата (2003, Ниш), студент; живи у Нишу.

Максић Славица (1957), доктор психолошких наука; пише кратке приче, путописе, афоризме и песме; сарађује

са часописима; заступљена у зборницима у земљи и окружењу; живи у Београду.

Малек Нада (1950, Српска Црња), дипломирани хемичар; пише кратке приче; објавила је седам књига; вишеструко награђивана за приче; сарађује са бројним часописима; заступљена у бројним зборницима; живи у Панчеву.

Малешевић Јасмина (1962, Београд), ветеринар; пише кратке приче; објављене књиге: „Рођени из исте смрти“ (поетски дијалог о љубави, 1990), „Скарабег“ (поезија у прози, 1992), „Адаме не љути се“ (проза, 2001), „Јади младог анђела“ (поезија, 2010), „Дневник урбане сирене“ (поетски роман, 2013), „Чарна шума“ (поезија у прози, 2014), „Мачкасте приче“ (књига за децу, 2015), „Легенда о мајци“ (2019), „Исусове сандале“ (2021); заступљена у зборницима; члан је Удружења књижевника Србије; награђивана; живи у Београду.

Манић Милан, самостални уметник; пише кратке приче и песме; објавио збирку прича и песама „Све те преврталице“ (2008); сарађује са часописима; заступљен у бројним зборницима; награђиван; живи у Панчеву.

Манчић Жаклина, доктор електротехничких наука; објавила роман „Лабуковски“ и збирку песама „Душа од кашмира“; заступљена у великом броју зборника; сарађује са бројним часописима; награђивана; живи у Житковцу.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме, политичке текстове и пратеће хаибуне; објавио три књиге: „Модрило неба“ (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина“ (поетски триптих) и „Песме, пјесма и кафански зен“ (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; превођен (хаику и песме); живи у Новом Саду и Мартинцима.

Марковић Бојана (2003, Зворник), ученица; објављене књиге: „Правда за животиње“ (2020) и „Аморова стријела“ (2021); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Власеници.

Марко-Мусинов Снежана (1958, Падина), студирала енглески језик и књижевност, административни техничар – компјутерски оператер; пише кратке приче, песме за децу и одрасле, афоризме, хаику, есеје, критичке осврте; објавила збирку песама „Заустављен ток“ (2018); заступљена у бројним антологијама и у преко шездесет зборника; сарађује са бројним часописима (штампаним и електронским); превођена на енглески, арапски, словачки; вишеструко награђивана; живи у Земуну.

Мартиновић Р. Слободан (1965, Лазаревац), доктор правних наука и дипломирани дефектолог; пише поезију, афоризме, хумореске, кратке приче и драмске текстове; збирке песама: „Једноставне песме“ (2004), „Јасне ствари“ (2016), „Записи о ВВ“ (2017), „Грозница“ (208) и „Мали опис љубави“ (2021); збирка кратких прича „Најкраће и кратке приче о жени“ (2021); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; вишеструко награђиван за поезију и кратку прозу; живи у Лазаревцу.

Машић Мирослава (1987, Сомбор), дизајнер медија у образовању; пише приче.

Милановић Миодраг Дража (1938, Плажане), пише песме, кратке приче и афоризме; објављене књиге: „Медаље“ (1973, песме), „Књига афоризама“ (1990), „Ресавске приче“ (1995), „Тек ће Срби пуцати пенале“ (2002, песме и афоризми), „Ресавске приче и афоризми“ (2010), „Може ал' не може“ (2013, афоризми); заступљен у зборницима; сарађује са часописима и радијским емисијама; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Деспотовцу.

Миленковић Дејан (1968, Београд), пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; објавила књиге песама „Шапутања душе“ (2002) и „Завет“ (2018), књиге прича „Домишљарци“ (на дијалекту, 2018), „Читанка“ (2020) и „Корона“ (2021) и приредила позоришни комад „На прелу се вода замутила“ Светислава В. Илића (2019); заступљена у многим зборницима прозе и поезије (електронским и штампаним); сарађује са часописима; вишеструко награђивана; живи у Минићеву.

Милетић Милица (1955, Вишеград), магистар менаџмента; пише кратке приче и поезију; објавила књигу кратких прича „Људи који не постоје“ (2018); сарађује са часописима; заступљена у бројним зборницима и антологијама; превођена на енглески; вишеструко награђивана; живи у Сарајеву.

Милковски Милош (2004, Панчево), ученик; пише приче.

Миловановић Милица (1992, Београд), пише поезију и прозу; награђивана; живи у Београду.

Милојевић Марко (1996), студент права; пише приче; живи у Крагујевцу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књиге љубавне поезије „Постојбина срца“ (2007) и „Небо у реци“ (2013) и књигу прозе „Окрени се где сунце греје“ (2020); сарађује са часописима у земљи и иностранству; заступљена у зборницима и антологијама, како домаћим тако и страним; превођена на енглески, француски, немачки, бугарски и пољски; вишеструко награђивана; живи у Смедеревској Паланци.

Митић Драган (1956, Ниш), магистар физике; пише кратке приче, есеје, драме и поезију; пише на српском и словеначком језику; заступљен у бројним зборницима у земљи и земљама у региону; живи у Нишу.

Митровић Н. Жељко (1970, Београд), мастер економиста; пише кратке приче, афоризме и есеје; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; вишеструко награђиван; живи у Умци.

Михај Божица (Загајица код Вршца), биротехничар; пише песме и приче; награђивана; живи у Вршцу.

Михајловић Марко (1977, Пожаревац); пише кратке приче и романе; објавио роман „Живот под ружичастим троуглом“ (2018); сарађује са часописима; објављује на порталима; живи у Пожаревцу.

Мишић Бранислав (1968, Београд), инжењер; пише приче; живи у Београду.

Назански Борис (1953, Ријека), пише приче, афоризме, хаику, поезију за децу; преводи с енглеског и словеначког језика; добитник је стотињак награда у земљи и иностранству; превођен на петнаестак језика; живи у Загребу.

Недимовић Драган (1950, Београд), атлетичар; пише кратке приче и поезију; објавио књигу ангажоване поезије „Ако желиш бити жив, не смеш бити мртав“ (2020); песмама и причама заступљен у преко осамдесет зборника; сарађује са часописима; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Неђић Милан (1976, Олово, БиХ), дипломирани инжењер шумарства; објавио збирке песама „Чекајући да прође“ (2005) и „Хроника једног прољећа“ (2020); живи у Београду.

Никић Милиновић Радојка (1974, Ваљево), дипломирани богослов; пише поезију, кратку прозу, путописе; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; објавила песничке књиге: „Дуго откидање капи светла (2004), „Слика после сна“ (2007), „Трагови чекања дугих“ (2012), „Расуте сенке (2012), „Цветови неба“ (2013), „МАШНЕ ходочашћа“ (2014), „Чудесни вез“ (2016); живи у Београду.

Николетић Бојана (1956, Београд), преводилац; пише кратке приче, афоризме, цртице, есеје, приче за децу; објавила: „Појмови – псеудонаучно дело“ (16 псеудонаучних текстова из области психосоциологије са илустрацијама, 2002), „Градске приче“ (кратка проза, 2015), „Минти, Ноло и остали (мале приче о псима и мачкама, књига за децу, 2015), „Јесен/зима 2015/16“ (афоризми и слично, 2016), „Поза, пресек и став“, (кратке приче, 2016, електронско издање 2017, 2018), „Сањај, Марело“ (кратке приче, 2018, електронско издање 2018), „Шесторна штација“ (кратке приче, електронско издање, 2019); сарађује са часописима (афоризми); заступљена у зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Николић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише кратке приче, афоризме и хаику поезију; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Прокупља), пише кратке приче, афоризме, поезију, поезију за децу и хаику; хаику објављивао у иностранству; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Нишу и Ђакусу.

Новковић Валентина (1973), професор руског језика и књижевности; пише поезију, кратке приче, бави се превођењем и писањем осврта; објавила збирке песама „Безвремено“ (2014) и „Кап на суш“ (2018); поезију обја-

вљује у штампаним и електронским часописима и листовима, као и у многим заједничким зборницима; песме су јој превођене на енглески, руски, пољски, македонски, узбечки и бангла језик; награђивана; члан Удружења књижевника Србије; живи Београду.

Османчевић Динко (1971, Бањалука), пише сатиричне, (научно) фантастичне, крими приче, афоризме, колумне; објавио збирку афоризама „Велики прасак“ (2019) и „Златне резерве“ (2021); сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; вишеструко награђиван; живи у Бањалуци.

Павловић Јован Јона (1975, Краљево), наставник математике; пише кратке приче, есеје и песме; објавио књигу „Лаж епохе“ (2017); коаутор је књига: „Колико коштају илузије“, „Велики штрајк“, „Да се не заборави“; сарађује са бројним часописима; заступљен у зборницима и антологијама; награђиван; живи у Краљеву.

Пантић Милан (1963, Локањ, општина Зворник), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче и афоризме; објавио две збирке афоризама „Знам за јадац“ и „Ситно самљевено“; живи у Зворнику.

Пантовић Марија (1980), пише кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Паулсен Драгана (1981, Бихаћ), преводилац за кинески језик; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у САД.

Пенезић Милан (1991, Пожаревац – Љубичево), финансијски техничар; збирка поезије и прозе „Књига времена“; живи у Љубичеву.

Петровић Братимир (1961), дипломирани политиколог; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима

ма; заступљен у бројним зборницима песама и прича; живи у Кладову.

Пешев Божидар (1946, Скопље), магистар антропологије; пише кратке приче, афоризме, песме, романе, драме, уметничке бајке, сатиру, позоришне комаде за децу и младе, књижевне критике; објавио је двадесет и четири књиге прича, песма и романа за децу и за одрасле, афоризама: „Мала башта песама“ (1991, поезија за децу), „Зу-ленде или сањарприче“ (1993, приче за децу), „Испод свиленог плашта“ (1994, поезија за децу), „Најлепше речи“ (1994, поезија за децу), „Стаклена лопта“ (1996, роман за децу), „Одрастање до смрти“ (1997, роман), „Чуварприча и његово благо“ (2000, приче за децу), „Сећања“ (2000, поезија), „Легенда о Водгори“ (2000, роман за младе), „Враголије и чаролије“ (2003, поезија за децу), „Књигочувар у контејнеру“ (2003, сатира, под псеудонимом Стефан Ј. Божић), „Чуваре планете Акраш“ (2006, роман за децу), „С неба“ (2008, басне), „Бисер приче и легенде“ (2009), „Премрежавања“ (2010, поезија), „Пчела на шљивином цвету“ (2011, хаику поезија, „Кашика и дуга“ (2013, поезија), „Необичан дан“ (2013, недовршена прича за децу), „Магарећа симфонија“ (2015, афоризми, 2015), „Зима у Прованси“ (2015, роман), „Кад је гуска била крушка“ (2016, мешовита књига за децу), „Приче из чаробне земље“ (2017, приче за децу), „Путевима сновиђења“ (2017, поезија), „Звездане птице“ (2018, поезија за децу); заступљен у многим зборницима, панорамама и антологијама; сарађује са часописима; живи у Београду.

Поповић Зора (1943, Гољак), дипломирани филолог; пише кратке приче и романе; објавила романе „Град низ брдо“ (2015), „Град низ брдо 2“ (2018) и „Крилат човек“

(2020); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Правдић Иван (1975, Београд), драматург; пише поезију, прозу, есеје и драме; сарађује са часописима; збирка песама „Сабрани Правдић – Петокњижје“ (2003) и „Истина ослобађа“ (2005); живи у Сремској Каменици.

Пребег Јагода (1961, Ријека), медицински техничар; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; збирке прича „Помози мојој невјери“ (2017) и „Кларина дјеца“ (2019); роман „Раково дијете“ (2021); награђивана за приче; живи у Ријеци.

Пунић Томислав (1963, Црквица, Зеница), магистар социјалног рада; пише поезију, прозу и драме; заступљен у зборницима; награђиван за приче; живи у Мостару.

Раденковић Митровић Верица (1951, Пирот), дипломирани психолог у пензији; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима кратких прича и поезије; живи у Нишу.

Радић Миле (1976, Нови Сад), трговац; пише кратке приче и фантастику; заступљен у зборницима; живи у Гардиновцима, у општини Тител.

Радованов Петар (1968), хидронаутичар; пише пеме и приче; живи у Футогу.

Радовановић Владимир (1964, Чачак), поштански техничар; пише кратке приче и позоришне текстове; објавио збирке кратких прича „Недовршено“ (2016), „Плес жене лептира“ (2018), „Таштина празнине“ (2019) и „Еуфорија и пад кишних капи“ (2021); роман „Месечева улица“ (2022); заступљен у зборницима; живи у Чачку.

Радуловић Торбица Сунчица (1965, Оџаци), просветни радник; поезију и прозу је објављивала у књижев-

ним часописима, као и на домаћим и страним електронским страницама; Заступљена у више песничких зборника и алманаха у земљи и иностранству; песме су јој превођене на руски, грчки, бугарски, румунски, енглески и русински језик; објавила је збирке песама „Николајевски ноктурно“ (2018) и „Одбрана пролећа“ (201), као и коауторску тројезичну збирку (српски, грчки и бугарски језик), изабраних љубавних песама „Као љубав у Тоскани“ (2020); награђивана за поезију у земљи и иностранству; живи у Новом Саду.

Раичевић Марина (1968, Пирот), професор енглеског језика и књижевности; пише афоризме, поезију за децу; објављене књиге: „Афоризми и још понешто“, „Споме нар једне учитељице“, „Лалилинт“, „Осмех нам лепо стоји“; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Бору.

Раковић Снежана (1977, Босанска Дубица), дипломирани историчар; пише песме и приче; заступљена у зборницима; живи у Бањалуци.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије „Из живота једног хаиђина“ (1995), „Бубице у глави“ (2000), „Пчела у целофану“ (2001), „Цврчак у саксији“ (2002) и друге, две књиге афоризама „Мисли – и не мисли“ (2008) и „Испод црте“ (2012), књиге кратких прича „Каљаче и катедрале“ (2003), „Вреди се помучити“ (2004), „Инсerti“ (коауторски, 2004), „ПреЗЕНт Анегдоте“ (коауторски, 2006), „Ковачи своје среће“ (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче“; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина“ из Ниша; хаику му је превођен на четрнаест језика; награђен са шездесет и три награде; живи у Нишу.

Ристић Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче, поезију, есеје и приказе; објавила је десет књига поезије, а неке од њих су: „Ноћ је праштање своје“ (2000), „Свитање је лет боје“ (2007), „Ноћи наше, услуга“ (2008), „Тишина разликује светлости“ (2010), „Облачна птица“ (2011), „Годишња доба речи“ (2012), „Измишљотина ватре“ (2013), „Осматрачница двадесет првог века“ (2019); заступљена у бројним зборницима и неколико антологија; сарађује са часописима; преводи поезију са енглеског; песме су јој преведене на енглески и француски језик; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва; живи у Земуну.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; објавио је књиге: „Везови“ (1989, медитативна проза и афоризми), „Победник“ (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме“ (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича“ (2002, сатиричне приче), „Пољима мака“ (2003, песме), „Мали Париз“ (1994), „Огледало душе“ (2004, песме), „Дон Кихот је укротио ветрењачу“ (2007, песме), „Један живот“ (2007), „Песник Ник и песникиња Иња“ (2007, песме), „Решење квадратне једначине“ (2011, роман), „Ово би свака жена волела“ (2011, песме), „Што те они не штампају : личан/ин – није од локалног значаја“ (2013, цртице и записи), „Нова драма – драма XX века“ (2013, драма), „Јужњаци – (Кад ће зора? Ноћ не волим!)“ (2015), „Шабачка спортска размишљања“ (спортски записи, песме и афоризми, 2016), „Андрићев тајанствени свет – О Иви Андрићу се прича – Моја је љубав велика као широки свет“ (студија, 2016), „Браво Мирославе – Асоцијације приликом читања Крлежине књиге 'Заставе'“ (студија, 2016), „50 година Чивијаде – Без чекања, молим“ (2018); „При приче кренух твојим путем“

(2019), „Рано је за мене : Пази да не заборавиш оловку!“ (2019); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Шапцу.

Русјаков Иван (1947, Скопље), електроинжењер и програмер у пензији; пише кратке приче; објавио књигу „Зрнца“ (2014); сарађује са часописима; заступљен у алманасима у Македонији и на Балкану; живи у Скопљу.

Савичић Саша (1976, Зеница), дипломирани правник; пише приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Бањалуци.

Симић Драган Бамби (1982, Краљево), саобраћајни техничар; живи у Краљеву.

Симић Наталија (2001), студент електротехнике; пише песме и приче; заступљена у зборницима; живи у Тополи.

Синђелић Оливера, пише кратке приче; живи у Шапцу.

Синђелић Радован, пише кратке приче; живи у Шапцу.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, код Требиња), дипломата у пензији; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам“ (2000), „Није смешно“ (2001), „Записи на кожи“ (2004), „Упадице“ (2007) „Смешна збиља“ (2010, 2011), „Нагазне мисли“ (2015) „Ренесанса без хуманизма“ (2017); „Крстареће мисли“ (2019), „Умњаци“ (2021) и „Изабрани афоризми“ (2021); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Станисављевић Властимир Шаркаменац (1941, Салаш код Неготина), магистар архитектуре; објавио тридесет и девет књига: „Грачаница после хиљаду година“ (збирка приповедака, 2003, 2008), „Учинила си се...“ (љубавно-еротска збирка поезије, 2001), „Тамна страна камена“ (збирка поезије, 2000), „Пањ“ (збирка поезије, 2001), „Ја Чарнојевић“ (рукописана збирка косовских песама), „Пето, српско јеванђеље“ (роман, 2004), „Сунцокрет“ (збирка поезије, 2008), „Узвишено почивају музе“ (збирка еротских приповедака, 2011), „И Бог човек јесте“ (збирка поезије, 2001), „Мокрањчеви дани песмом пребирани“ (збирка песама у духу народне лирике, 2002), „Теорија рата“ (збирка пацифистичке поезије, 2004), „Жена од кованог гвожђа“ (збирка поезије о Ромима, 2005), „Узидане сенке“ (збирка приповедака руралне фантастике 2006), „Цигани се враћају са неба“ (песмарица и причарица ромска (водвиљ), 2017), „Сви нешто говоре песме уместо да их певају“ (збирка поезије, 2017), „Дунав“ (збирка поезије, 2017), „Келнска катедрала“ (збирка приповедака, 2018), „Храст као Христ, дрво прво“ (збирка поезије, 2018), и др.; заступљен у бројним нашим и иностраним антологијама; сарађује с бројним нашим и иностраним часописима; превођен на француски, руски, шведски и македонски језик; добитник бројних награда и земљи и иностранству; живи у Паризу и Београду.

Станојевић Јелена (1988, Братунац), студент опште књижевности и библиотекарства; пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Братунцу.

Сте Лазовић Соња (1966, Прокупље), дипломирани хемичар; пише приповетке, кратке приче, песме, афоризме, романе и драмске текстове; објавила збирку припове-

дака „Како победити кризу“ (2014); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Стојадиновић Мирослав (1953), пише поезију и прозу; објавио две књиге песама; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Крушевцу.

Талић-Кујунџић Јасмила (1989, Бањалука), дипломирани психолог; пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; живи у Сарајеву.

Тамбурић Љиљана (1959, Крушевац), економски техничар; пише кратке приче, поезију и прозу; збирке песама: „Дамари типине“ и „Кад заспи месец“; поезијом заступљена у десетак зборника; награђивана; превођена на ромски језик; живи у Крушевцу.

Теодор Стефан (1961, Колашин), пише кратке приче, прозу, романе, приповетке и сценарија; објавио књигу „Паланачки пси“ (2018); сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Никшићу.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Томић Маја (1961, Београд), графички дизајнер; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Топо Маријана, дипломирани филозоф, студент докторских студија; пише прозу.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице), пише афоризме, кратке приче, песме, драмске текстове. Објавио књиге афоризама „Црно на бело“ (2002), „Предсказање прошлости“ (2009) и „Изабрани афоризми“ (2021). Вишеструко награђиван. Живи у Подгорици.

Траунер-Сотиров Јорданка (1985, Београд), дипломирани сликар; пише приче; живи у Београду.

Трзин Душица (1979, Сремска Митровица), дипломирани филолог (српски језик); пише приче; живи у Шиду.

Тривић Ирина (2005, Сомбор), ученица; живи у Сремској Митровици.

Ђуић Љиљана, пише приче.

Урекар Марјан (1975, Нови Сад), доктор техничких наука, пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник, пише кратке приче, поезију за одрасле и децу; заступљена у зборницима; живи у Загребу.

Хоџић Косорић Бојан (1986, Сарајево), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); објавио тридесетак књига за децу; живи у Београду.

Хрнцић Мидхат (1947, Кључ), виши књижничар; пише кратке приче, песме, епиграме, афоризме, загонетке, песме за децу, хаику, танке, играчке, приповетке, бајке; објавио је 22 збирке стихова и прозе; заступљен у преко седамдесет зборника, избора и антологија; стихови су му превођени на енглески, немачки, италијански, румунски, словеначки, јапански; награђиван; живи у Санском Мосту.

Цанић Миша (1988), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; живи у Јагодини.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; пише кратке приче; књиге „Импулс жељан засјати“ и „У освит живота“ (2011); заступљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Церић Исидора (1997, Чачак), студент књижевности; пише приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Чорбић Маид (2000, Тузла), пише песме и приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Тузли.

Шарић Секуле (1960, Крушчић), пише кратке приче, песме, приповетке, новеле, романи, критику, есеје, прозу за децу; објавио више од књига; заступљен у већем броју антологија, зборника и алманаха; превођен на неколико страних језика; награђиван; живи у Крушчићу.

Шолкотовић Снежана (1962, Кладово), професор разредне наставе; пише поезију и прозу; објавила је седамнаест књига за децу и одрасле: „Песма је мој живот“, „Од срца срцу“, „У знаку љубави – Сурове судбине“, „Извор живота“, „Кад проговори душа“, „Шапат ветра“, „Дечја заврзлама“, „Зврка“, „Смицалице“ (двојезична збирка, српско-енглеска), „Хоризонти љубави/ Horizons of love“; заступљена у многобројним зборницима и антологијама; песме су јој превођене на бугарски, енглески, арапски и македонски језик; награђивана у земљи и иностранству; сарађује са бројним часописима; живи у Корбову.

НЕСПОКОЈ И НЕМИР :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА XXI КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ
(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Ликовно решење корица</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма“, Београд
<i>Штампа</i>	„Алма“, Београд
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-6122-051-7

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-36(082.2)

821-36(082.2)

Неспокој и немир : Најлепша остварења са XXI конкурса за најкраћу кратку причу / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2022 (Београд : Алма). – 211 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 451)

Тираж 200. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 185–211.

ISBN 978-86-6122-051-7

COBISS.SR-ID 77678857